

Jurinova jeseň 2021

**ZBORNÍK VYBRANÝCH PRÁC 17. ROČNÍKA
CELOSLOVENSKEJ LITERÁRNEJ
SÚŤAŽE DUCHOVNEJ TVORBY**

Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti
Žilinského samosprávneho kraja

2021

**„Kolkíže išli pred nami
a kolkí idú za nami
tou cestou, tvrdou, krížovou
s vlastnými krížami.**

Pavol Hrtus Jurina (Výstup na Golgotu – Úryvok básne)

Slovo na úvod

17. ročník Celoslovenskej literárnej súťaže duchovnej tvorby „Jurinova jeseň“ prináša svoje ovocie v podobe básnickej a prozaickej tvorby súčasnej generácie začínajúcich autorov všetkých vekových kategórií - od tých najmladších vo veku 14 rokov až po deväťdesiatnikov. Súťaž pomenovaná po významnom predstaviteľovi exilovej literatúry Pavlovi Hrtusovi Jurinovi, rodákovi z Klokočova, vznikla v roku 2004, v čase pripomienky 85. výročia jeho narodenia a 10. výročia úmrtia. Od roku 2015 sa začala udeľovať zúčastneným kňazom a rehoľníkom Cena Jána Harantu, rodáka z Turzovky, významného predstaviteľa katolíckej moderny. Celoslovenskú literárnu súťaž duchovnej tvorby organizuje Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v súčinnosti a úzkej spolupráci s obcou Klokočov, Mestom Turzovka i za podpory mnohých mediálnych partnerov.

Literárna súťaž sa v priebehu rokov zmenila na festival duchovnej tvorby a umenia, obohatili ju vernisáže výstav významných umelcov, hudobno-umelecké programy a koncerty, interpretácie literárnych textov hercami slovenských divadiel. Kysucká Jurinova jeseň sa tak stala významným duchovným sviatkom s hlbokými umeleckými zážitkami pre všetkých zúčastnených.

Pre organizátorov súťaže boli roky 2020 - 2021 skúškou trpezlivosti, nakoľko svetová pandémia ochorenia Covid-19 nepriaznivo ovplyvnila spoločenské dianie a všetky kultúrne podujatia. Napriek tomu sa i v posunutom termíne podarilo realizovať značnú časť sprievodných podujatí a súťaž ani v týchto pohnutých časoch nestratila svoju kontinuitu.

Aktuálny ročník sa vyznačuje zvýšeným záujmom účastníkov nie len zo Slovenska, ale svoju tvorbu zaslali do súťaže autori z Čiech, Rakúska, Švajčiarska a Veľkej Británie. Celoslovenská súťaž tak dostáva medzinárodný rozmer a tvorba Slovákov žijúcich v zahraničí naplňa odkaz exilového spisovateľa Pavla Hrtusa Jurinu.

Teší nás záujem autorov duchovnej tvorby i práca odbornej poroty v zložení - Teodor Križka, Ján Gallik a Katarína Džunková, ktorí svojim vysoko

odborným, hlboko ľudským a trpezlivým prístupom formujú a usmerňujú rozvíjajúcu sa duchovnú tvorbu na Slovensku.

Zborník, ktorý predkladáme čitateľom, ponúka výsledky tvorivej invencie najlepších poetických a prozaických textov zaslaných do aktuálneho ročníka súťaže. Do súťaže sa zapojilo celkovo 65 súťažiacich v kategóriách poézia a próza, ktorí zaslali spolu 172 súťažných prác.

Zborník prináša výber ocenených súťažných príspevkov slovenských autorov žijúcich na Slovensku i v zahraničí. Prajeme príjemné a hlboké duchovné zážitky pri čítaní básnických a prozaických textov.

Zostavovateľka

ZÁPISNICA

Zápis z vyhodnotenia Celoslovenskej literárnej súťaže duchovnej tvorby v kategóriách poézia a próza Jurinova jeseň 2021

Odborná porota pracovala v zložení:

predseda: **Teodor Križka**

členovia: **Ján Gallik, Katarína Džunková**

Odborná porota hodnotila súťažné práce celkovo 65 súťažiacich v kategóriách poézia a próza, ktorí zaslali spolu 172 súťažných prác. V kategórii poézia bolo hodnotených 36 autorov, ktorí zaslali 124 súťažných prác a v kategórii próza 29 autorov a 48 prozaických textov. Po vzájomnej dohode navrhuje odborná porota udeliť ocenenia týmto súťažiacim:

POÉZIA

1. miesto: **Emília Filipová** (*Zastavenia*)
2. miesto: **Ondrej Šály** (*Modlitba, (Mládež) v horách*)
3. miesto: **Lenka Kóňová** (*Podobnosť mäkkých tóní, Básne čas*)

ČESTNÉ UZNANIA:

Michal Dušička (*Tvorenie, Čakanie kráľovstva, Zahliadnuť hlbín*), **Judita Ďurčová** (*Jesenná balada, Vzkriesenie Lazara, Mlčanie*), **Michal Š. Hradský** (*Čas a milosť, Skutky*), **Anna Lažová** (*Súradnice našich dní, ****), **sr. Anežka Alžbeta Žatková** (*Lovec perál*), **Michal Kaňa** (*Čo robíš dnes večer*), **Anna Tropeková** (*Som tvoj Boh*), **Marianna Ibrahimi** (*Viera*), **Mária Krajčová** (*Instagramová báseň, Fúkanie bublín, Červené tlačidlo, Olympiáda*)

PRÓZA

1. miesto: **Lenka Kóňová** (*Slzy svätého Vavrinca*)
2. miesto: **Zuzana Martišková** (*Kúty, moje kúty...*), **Jozef Páleník** (*Spása na kopci*)
3. miesto: **Judita Ďurčová** (*Smútok v Evinom rúchu*)

ČESTNÉ UZNANIA:

Jerguš Radačovský (*Ak sa zotmie*), **Magdaléna Martišková** (*Od troch Márií do kríža*), **Jozef Kottra** (*Sedem vrchov*), **Marianna Ibrahimi** (14 r., *Gertrúda spod Tríbeča!*), **Edita Ďurčová** (*Quo vadis, Domine?*), **Jana Belková** (*Príbeh o lipe, Tri stromy a žobrák*), **Katarína Holcová** (*Hviezda*)

CENA JÁNA HARANTU

Branislav Valkovič (*Na moste, Spovednica, Svätému Konštantínovi – Cyrilovi*)

V Bratislave dňa: 22. 9. 2021

predseda poroty: Teodor Križka

Porota JJ 2020: J. Gallik, T. Križka, K. Džunková

Cena Jána Harantu 2020: Branislav Valkovič a Teodor Križka

Cena Jána Harantu

BRANISLAV VALKOVIČ

Na moste

Tieto chvíle raz vložíme do rámu.
Keď niekto stál a videl, ako plyní rieka.
Dreviny držia stráž a omrvinky hádžu.
Horizont na zrkadlo niečo písal.

Stojím na kamenných ramenách.
Nečakám nikoho, len túto chvíľu.
Či sú to rubínové večery i rána.
Či bozky labutí, naladenú strunu.

Ktosi komponuje odchody a príchody.
Na moste nesmelé zdravenia.
A hľa, dvaja, vnímajú reč prírody.
Zhovárajú sa o labutiach.

Spovednica

V pokore chrámu
našiel som ju.
Volala tichom
a vošiel som dnu.
Nebola prázdna, sedel v nej On.
Zmrŕtvychvstalý dýchol Pokoj.
Posledná nádej – vyznať sa Mu.

Mystérium drevených truhlíc,
kde sa zmierom rúcha perú.
Na kolená do nich vloží
uprášených svedomí hluk.

Na dno morské tlačí oslí kameň.
Vyznaj sluchu, ktorý sa neskryje,
všetko, čo ťa gniavi, olova hriech.
Slovom pokory a úprimnosti roztlčieš
ten kameň ako hrnce hlinené.

Večné teraz golgotskej obety
uchovalo vchod tam, kde sa perú rúcha.
Keď sluha odrieka zvesť o vyslobodení,
Vtedy sa pohľad Prebodnutého a tvoj stretá.
Je to očistný kúpeľ z horiaceho Srdca.
Tu som vstal a vyšiel som vidiaci.

Svätému Konštantínovi – Cyrilovi

(k 1150 výročiu smrti)

Nesmierne múdry duch archu dostal.
Aby svetlo Kristovo každý národ
spoznal a žil, rozdral si telo.
Neznáme hlásky a symboly odomkýnal.

Tvoje zrenice žasli nad slobodou
dravých krahulcov a sokolov.
Čoskoro si spoznal, že márnosť
sú tieto radosti, kradne ich vietor.

Ale z nebies večné čnosti
Zostupujú k tvojej pokornej hlave,
aby v zázračnej duši
mali svoje príbytky rozkošné.

Panny nastúpené v lúbezný sad,
vtedy v osudnom sne, devy Solúna.
Len jedna z nich bola vyvolená.
Podmanila si jeho srdce Múdrost' odveká.

Drahokam učencov, perla Solúna.
Umlčal si jazyky namyslených bludárov.
Národom smädným odomknutá studňa.
Vstúp, bohoslovec, do jeho stôp.

Nevýslovne bohatý duch archu opustil.
Vystúpil medzi stálice Európy.
Pochovaný s poctami ako pontifex.
Slovan, dnes sa na to rozpomeň.

The background of the entire page is a grayscale photograph of autumn leaves, likely maple leaves, scattered and overlapping. The leaves are in various shades of gray, from light to dark, creating a textured, organic background.

Cena Pavla Hrtusa Jurinu

V KATEGÓRII POÉZIA

I. miesto: Emília Filipová – *Zastavenia*

II. miesto: Ondrej Šály – *Modlitba, (Mládež) v horách*

III. miesto: Lenka Kóňová – *Podobnosť mäkkých tóni,
Básne čas*

EMÍLIA FILIPOVÁ

Zastavenia

Tak dávno je to, syn môj,
čo sme sa naposledy
spolu rozprávali.
Teraz sa iba stretávame.

Kde sú tie časy.
keď si bol ešte malý
a ja upätá
k твоjim jasným očkám,
/vraj krásnym
ako horské jazerá /,
keď som vlastnila
ešte všetko tvoje,
od mäkkých vlások,
po ružový nechtík,
čo z drobnej nôžky
na mňa pozeral
sa sústredili
do rytmu tvojho dychu-
uplynuli snáď storočia.

Nežalujem sa –
ani slychu,
iba sú chvíle,
keď mi myšlienky
neposlušné
občas zabočia do čias,
keď som svoj malý vesmír
držala pevne pokope.

Tak ako hviezdy nepokojné
našli ste svoje nové dnes
občas silnejšie zaklope
šťastím,

že tvoja hviezda dnes
žiari a naplno žije.

Spomínam na časy,
keď ako horská bystrina
rútieval si sa divo
nespútane
mojimi brehmi.
Nevedela som asi
stavať pevné hrádze.
No teraz sú mi drahé
aj tie záplavy.
Vieš, čas naozaj
všetko napraví
No vari je už načase
 prestať búrky hľadať.
Sám kormidluješ vlastnú loď
Vyzerať iba také prístavy,
kde maják bezpečne
osvetľuje bralá.

Tešiť sa na čo?
Na život.
Nech diaľky blízkych
nerozdelia.
Nech čas kvôli nám
zastane.
A nech sa v prúde
bežných rečí
v kútiku srdca
nikdy neskrýva
veľké mlčanie.

ONDREJ ŠÁLY

Modlitba

nemá byť vraj báseň,
učili ma v škole.
A báseň zas nie riekankou.

Od kuchároka som zistil iné,
že jednu báseň stretnem
len na „linke žalúdka“.

Ten môj mi vyčistili neskôr,
keď vraveli: „Pochop
dospelosť je pohľad vpred.
Poézia, cestou späť.“

A tak sa denne snažím,
neobhliadať s priáním:
kiežby báseň bola vo všetkom.

(Mládež) v horách

Ešte raz sa neobzriem
a uvidím lepšie,
čo v čriepkoch dneška vracia
minulosť.

Myšie diery sa stali krtincom.
Výhľady zrkadlami koncov.

Kto vyjde vrchmi do údolí seba?
Kto zide s nimi na miesta vzdialené?

Novosť krajín vonia rokmi stálosťou.

A tak sa v kolobehoch lesy krútia,
do detstva vracajú sa s dávnosťou.

Žiaľ,
deti vedie milovať,
v nádeji neoblomnej,
iba kým sú deťmi.

Preto byť ich divákom,
je rizikom –
si súčasťou ich predstáv.

Skoro by som zabudol,
že láska, neraz, ostýcha sa byť.

LENKA KÓŇOVÁ

Podobnosť mäkkých tóní

Noc prešla tušom po očiach
a ani tváre pod jazerami nezazreli nič,
len tiché vlasy prezradili anjela
ako po rebríku z ebenu schádzal dolu,
až tuho zapriadli oblaky.

Metaforický roj prežehnal krajinu
pod zhrbenou Tatrou a z anjelských vrások rúk,
hojivo padala modlitba Pána.
„Zbav nás zlého,“
pristálo na hnedej kružnici slnečníc.

Pred spánkom sa dediny prikryli až po bradu
rúchom modrotlače a vzduch stále voňal
po vrkočoch spletených do klasu
zlatej brány chleba,
kde si nikto nespomenie na bosé rany
uchodených krídel, mätko sa hojdajúc
polnočným poludním.

A oni sú tam,
na jazerá dýchajú peľ z fujary Karpatského oblúka
a kométa obalená v čriedach kilometrov,
je ako ornament sláka, kde strážni
rozprestierajú prsty hladné po husliach,
s machuľami
od lanských slnečníc...

Básne čas

Ako stlmené knôty sviečok, trepotali sa hviezdy vo vetre.
Zvony lúčnych veží, šepkaním prevracali
stránky dedinských stromov.
Vôňa ich kníh rozhrešila čiaru tmy
až nad striešky rúk, zopnutých k modlitbe.

Nastal ten čas, Pane.

Na priesvitnú šatku rosy otlačili kvety svoju tvár
ako prsty od vosku píšuce nejednu báseň,
k vykľáčaným papierom
bielych kolien brezového lesa.

Pred stvorením básne
je vždy tak tichokrásne.

Aj tikanie mesačných hodín,
široké ako brehy vôd praskania ohňov súhvezdí
nepohýbe perami, len dlhým pohľadom
vzlietne do výšok korún,
kde lístok pribitý o kríž vetra
pomaly padá k očiam zeme.

Tam ma báseň, ako Boh
vedie cestičkami verša
v svite sviec
za ruku.

Vyhodnotenie 16. ročníka súťaže Jurinova jeseň 2020

Prednáška – Katarína Džunková, Jurinova jeseň 2020

Čestné uznanie

V KATEGÓRII POÉZIA

Michal Dušička: *Tvorenie; Čakanie kráľovstva;
Zahliadnuť hlbín*

Judita Ďurčová: *Jesenná balada; Vzkriesenie Lazara;
Mlčanie*

Michal Š. Hradský: *Čas a milosť; Skutky*

Anna Lažová: *Súradnice našich dní; ****

Sr. Anežka Alžbeta Žatková: *Lovec perál*

Michal Kaňa: *Čo robíš dnes večer*

Anna Tropeková: *Som tvoj Boh*

Marianna Ibrahimi: *Viera*

Mária Krajčová: *Instagramová báseň; Fúkanie bublín;
Červené tlačidlo; Olympiáda*

MICHAL DUŠIČKA

Tvorenie

Začrieť prstami
do kvitnúcej hlíny
a nabrať ju
do prstov,

Pretrieť si oči
a zanechať v nich
z jej sýtosti,

pomazať si hrud'
a vnímať jej tep,
pristúpiť k vode
a pookriať
ju životom,

preberať ju v rukách
a *tvarovať*
tvarovať
tvarovať
kým nepríde duša.

Čakanie kráľovstva

„Čomu pripodobníme Kráľovstvo
Božie?“ Mk 4, 30 – 31

Vezmi a zasad'
semená stromu.
Ani veľkého
ani nízkeho.

Orež konáre
a nechaj tôňu
pre steblá,
pre vtáčí spev.

V noci
vo dne,
za svetla
za tmy
stráž úrodu,
stráž žatvu
svojho horčičného zrnka.

Zahliadnuť hlbinu

*Možno sa čosi zlomilo
v tom ďalekom svete,
ďalekom až po brehy našich duší.
Ostali sme sklonení nad vlastným utrpením,
nad a nie vyššie.*

*Zlomené srdcia
a ticho istejšie
než všetky prerozprávané príslovia.*

*Nemáme viac čo stratiť,
iní taktiež nie.*

*Tam kde sa pohľad
ponára do hlbín
máme moc meniť osudy,
až na vlastné dni
už dávno vpísané do života
vytrácajúceho sa v sne.*

*Tam sa s každým okamihom
naše piliere dotýkajú hviezd.*

JUDITA ĎURČOVÁ

Jesenná balada

Démonskí anjeli
velebia Boha,
kým kľučka na dverách
vráža vo tme.

Polnoční škriatkovia
sedia na prahu
hmlistého novembra
celkom potme...

Potulná romanca
pretkáva pieseň
kláštornej nedele
z pávích pierok –
v jesenných oblokoch
hvízda si vietor
zasnenú baladu
o rytieroch.

Vzkriesenie Lazara

Chaldejskí rybári
blúdia nahí
pri brehoch Jordánu,
kam kráča súmrak...

V plačúcom sprievode
vonia smútok,
odviatey slzami
v egejských poliach.
Kým Ježiš vchádza do
Betánie,
nad mestom hlaholia
pohrebne zvony...
Ku nohám kameňa
túli sa smrť,
belostná ako deň
či ostré nože –
očami cherubov
sníva svoj sen
o bielom vzkriesení
záhrobnej duše.

Mlčanie

Si ako fontána
v záhradách lásky...

Dialnica ožíva
v jesennom tichu
spiacich polí,
kam kráča vietor
tvojej duše.

MICHAL Š. HRADSKÝ

Čas a milosť

Ak by sa brieždenie
malo opakovať každú chvíľu
stratilo by zo svojho čara

čas a milosť

Ak by sen mal trvať večne
stratil by sa zmysel
pre úsmev a prekvapenie

v rannej radosti

Skutky

Pamätám si dielo
Skutkov apoštolových:
Petra a Pavla,
Jána u Matky.
Pamätám si kríž
a slová posledných dní,
Šavla, ktorého
pokrstili čírym Svetlom.

Boli to Atény,
všetko raz totiž
niekde začalo.
Pamätám si
hviezdne nebo
pred modlitbou,
Skúšky, čo s Tebou
Pane, boli Skutkami.

ANNA LAŽOVÁ

Súradnice našich dní

Vtrhnutí
do búrlivého života
často podľahneme
neľudskému zápasu
nepreskúmaným cestám
i roztancovanej vášni
Z dokorán otvorených dverí
často ako bezhlaví jazdci
sa ponáhľame v ústrety
vlniacemu sa životu
Všade križovatky
no odhodlanie
naučiť dýchať
svet spoločne
dáva stop mlčaniu
a odkrýva
smäd po živote

Povetrie zaliate medom
vonia tajomstvami
Hádže neupečený
chlieb do očí
Je čas otáčať hlavou a vidieť
že Boh sa stále snaží

SR. ANEŽKA ALŽBETA ŽATKOVÁ

Pán
Lovec perál
ľudských duší
až na dno ponorených
zamknutých mušlí
zranených ľahostajnosťou
či hádzaním piesku do očí
i do srdca
no z bolesti ostrého zrnka
perla sa rodí
šperk do koruny
Kráľa

MICHAL KAŇA

Čo robíš dnes večer

Čo robíš dnes večer? Prosím nechod' preč.
Chcem povedať ti niečo, pošepkám ti hneď:
Neodchádzaj, prosím, niečo vymyslím,
mám ťa plnú hlavu – a neviem, čo s tým?!

Mesiac pláva nebom aj dnes ako včera,
obloha plná hviezd, krásna atmosféra.
Zostaň so mnou, prosím, niečo vymyslím:
uväzním ťa v srdci a viac ťa nepustím.

V noci chcel by s tebou lietať ku hviezdám.
Čo by som tam, láska, povedz robil sám?
Chcem s tebou čakať zory, slnka záblesky,
vychutnať si spolu pokoj nebeský.

Čo robíš dnes večer? Neodchádzaj preč.
Neviem ako ti to povedať mám, rieť?
Neodchádzaj, prosím, niečo vymyslím:
mám ťa plnú hlavu – a neviem, čo s tým?!

ANNA TROPEKOVÁ

Som tvoj BOH...

Keď prichádza ku mne tma plná zmätku a obáv,
že si nedokážem spomenúť, aké krásne svetlo si,
prosím, otvor mi oči, nech uvidím na nebi hviezdy,
ktoré stvoril si, aby som nestratil správny smer.

Keď môj kríž priťažký je viac než by som chcel,
a zabudnem, že s tebou je možné všetko,
prosím, daj mi silu prežiť každý takýto deň,
lebo predom mnou je ešte ďaleká cesta k tebe.

Keď otriasa sa môj svet stratami toho na čom mi záleží,
a moje srdce naplňajú pochybnosti o tvojej láske,
prosím, daj mi vieru, lebo len ty najlepšie vieš,
že táto bolesť je len kúsok v mozaike môjho života.

Keď mám pocit, že nič nejde podľa mojich predstáv,
a strach spúta ma tak silno, že nevládzem ďalej kráčať,
prosím, pripomeň mi, že s tebou sa nemusím báť,
lebo skryješ ma vo svojom náručí a utíšiš slovami:

„Som maják, ktorý ti ukazuje cestu domov.

Som loď, ktorú nezničí žiadna búrka.

Som ruka, ktorá ťa pevne drží.

Som oko, ktoré ťa nájde aj v dave.

Som slnko, ktoré rozžiari každý deň.

Som dážď, ktorý zmýva tvoje viny.

Som vietor, ktorý rozháňa mraky bolesti.

Som oheň, ktorý zohrieva tvoje srdce.

Som tvoj BOH, ver mi...”

MARIANNA IBRAHIMI

Viera

Zbav sa búrky, čo ti nedovolí snívať.
Zapál sviece, keď svet kvôli tme nevidíš.
Vykrič sa do tmy, v každom výkriku je sila.
Len vo vesmíre nájdú tvoje túžby skryš.

Dnes dovoľ blesku, nech nakopne tvoj osud.
Dovoľ svojim snom, nech naučia sa kráčať.
Správnosť svojich snov a túžob už viac nesúď.
Daj im krídla čerstvo narodených vtáčať.

Každá faloš má dnes smiešnu tvár a úsmev.
Utopí sa v daždi skôr, než zničí ju čas.
Dnes je každý krásny, má talent a úspech.
Svoje šťastie a život len ty v rukách máš.

Skús nájsť v sebe odvahu nebáť sa lietať.
Opustiť hniezdo, skúsiť prvý voľný pád.
Len s vierou si môžeš užiť krásy sveta.
Veď len ty môžeš svojim túžbam život dať.

Naplň si túžby, ktoré v tebe driemu.
Vykroč vpred a neobzeraj sa už viac späť.
Zabudni na všetko, maj náladu skvelú.
Ty ideš vpred, toto je tvoj vysnený svet.

MÁRIA KRAJČOVÁ

Instagramová báseň

si tak krehká
zachytávaš moment
z najlepšieho uhla

je tak krehká
vitrína tvojho
instantného života

prečo ponúkaš krehkosť svojej
ženskosti
na ošahanie prstom
na dotykovej obrazovke

Fúkanie bublín

no tak ich štvime proti sebe
z ich názorových zákopov
a nech cítia, že niekam patria
k väčšine
do tej správnej bubliny
až na to, že bubliny praskajú
len čo sa dotkneš obrazovky
a stlačíš „Uverejniť“

Červené tlačidlo

časovaná bomba
na dosah
ukazováka

odpálená
bez rozmyslu
bez dôkazov

stovky životov
poslaných na smrť
tlačidlom „Zdieľať“

Olympiáda

Na značky
Pripraviť Pozor Štart
Vyhráva
Kto dá viac
V!ý!k!r!i!č!n!í!k!o!v!
VELKÝCH PÍSMEN
Oplzlých *slov*
A smajlík☺v

Len pravda sedí v kúte
A nechystá sa kričať
Ani hlučne volať
Nedá na internete počuť svoj hlas
Vyhráva v tichu
Vypnutej obrazovky

Cena Pavla Hrtusa Jurinu

V KATEGÓRII PRÓZA

I. miesto: Lenka Kóňová – *Slzy svätého Vavrinca*

II. miesto: Zuzana Martišková – *Kúty, moje kúty...*
Jozef Páleník – *Spása na kopci*

III. miesto: Judita Ďurčová – *Smútok v Evinom rúchu*

Slzy svätého Vavrinca

10. 8. 1830, Paríž – Francúzsko

Medenosť augustového slnka prerážala cez štruktúry nepopísaných strán notového zošita. Smaragdové prsty vysokých stebiel tráv hladili ich alabastrovú pokožku, voňajúcu len s jemnocitom po dálnych dotykoch atramentu, ktoré už len ako litografia javili sa znenazdajky sotva vetru. Pod kmeňom veľkej brezy opierajúcej sa už zopár desaťročí o hrude oblakov, sedel mladý, dvadsaťdva ročný skladateľ Federico. Načúval potokom ticha plynúceho z neďalekých alejí a ako nádych svetla, zdal sa mu vietor, keď placho namáchal dlane do žltých vôd slnečných kopcov. Rozpoznal, že v diaľave sa vlní prašná hradská s hnedákmi v popredí, ťahajúc jeden či dva fiakre s cestujúcimi. Nežný cval podfarbený páľavou, peľ slnečnic žblnkotajúci vzduchom, toto všetko opájalo umelcove viečka, ruka s perom klesala čoraz nižšie, až napokon nad prázdnu partitúrou zadriemal úplne...

...Ocitol sa v sne, ako muzicíruje pred nedočakávaným parížskym obecenstvom, jeho prsty rozkvitajúcimi odleskami vyžarujú z klaviatúry tóny blankytného neba, ševely vtákov a svit zapadajúceho slnka – hoci za vysokými oknami, honosnej koncertnej sály zúri snehová búrka. Každý tón presný, akoby mu víchor udával metrum, čistý ba priam priezračnejší, než voda obmývajúca zamrznuté brehy Seiny. Po slede náročných modulácií zostáva vo vzduchu visieť posledná nota klavírneho ronda, akoby to bola vložka zažehnávajúca koniec víchrice. Poslucháči sú nadšení, no čakaný prídavok sa nekoná. Sebaistý skladateľ úctivo skloní tmavovlasú hlavu a za neutíchajúceho potlesku, vyčerpaný no šťastný, poberá sa domov, medzi biele ulice Paríža s myšlienkou na novú variáciu, ktorú má od prezentovať o mesiac...

Zľakol sa, jemne pootvoril oči hľadajúc vložky, čo mu svietili na tmavom kabáte, ako zimné svetlušky a občas si dovolili rozmazať niektorú z invencií, chvatne napísanú len ceruzkou na útržku z novín. Precitol, nevediac prečo sedí v letnom tieni Luxemburských záhrad. No keď zbadal, že všetko bol iba sen, naplnila ho ľútosť. Podobné preludy ho prenasledovali pravidelne od prepuknutia choroby. Odvtedy prešli už dva roky, čo Federico nekomponoval, cítil prázdnotu, dokonca prestal chodiť na bohoslužby. Chýbali mu koncerty, obdiv poslucháčov a v neposlednom rade hotovosť, ktorej mal vždy nadostač. Posielal ju rodičom a sestrám, aj s rôznymi darčekom do Janova. Viac myslel na svoj vzhľad, na pokyny lekárov sa lepšie obliekal, aby sa zbytočne nevystavil prechladnutiu. Bol ozdobou aristokratických kruhov, avšak okrem koncertovania sa s ľuďmi stretával len sporadicky. Ako absolvent konzervatória mal málo priateľov, dokonca tvrdil, že samota blaží jeho krehkú dušu, že len v nej a z nej vykvitá umenie, len keď sú on a ona vedno, dokáže sluchom zachytiť čosi tajomné, ba priam posvätné.

Niekoľkokrát, chtiac či nechtiac pyšne započul, čo sa o ňom hovorí: „Pri hraní Salieriho sa cítim, akoby som plakal nad hriechmi, ktoré som nespáchal, a smútil nad tragédiami, ktoré sa ma netýkali.“ Alebo: „Kde sa v takom útlom, mladom človeku berie toľko činorodosti, ktorá rozochveje aj to najzatvrdlivejšie srdce, čo je to nadprirodzeno ovládajúce jeho ruky a s výrazom tváre a privretými viečkami počas hry pôsobí, ako keby sa nenachádzal v koncertnej sieni, ale priamo v samotnom nebi!“

Dnes zatúžil napísať aspoň jedinú skladbu kratšieho charakteru, takú ktorou by si opäť podmanil celú klaviatúru, hrdlá strún v piano by zvučali až k nebeskej báni a noty modrej, zelenej, či žltej by opakovane svojou podmanivou textúrou zafarbovali pohasínajúce večerné obloky. Opatrne vzal do rúk notový papier, privrel tmavé oči vnímajúc, ako sa už popoludňajší vánok dvíha od Seiny – akoby ho práve on chcel vymaniť z tohto predivného sveta, kde je len on a nik iný opodiaľ. Bez rozmyslu, so slanými stopami na lícach, po veľmi dlhom čase razom zašepkal: „Prosím, pomôž mi, Bože“. Spomenul si na katedrálu San Lorenzo vo svojom rodnom Janove. Na to, keď ako päťročný, po skončení skúšky speváckeho zboru, v ktorom spieval aj so staršími sestrami; chodidlami privysoko nad pedálmi harmónia, hompálal do rytmu tónov, prvýkrát lahučko rozhádaných od vlastných spleťtých prstokladov. Allegro vivace zamyslene prerastalo v chrámových lodiach do andante, akoby sa vonku pozvoľne ani nestmievalo. Vitráže nikdy nesvietili takým koloritom ako v ten večer a chlapcove blaženosťou blčiacie detské líca, ako obzor povýšený nad čelá veží, vydávali svetu akési nové poslanstvo božieho dotyku. Čoraz častejšie nedokázal rojčivé pocity odievať do slov v takej miere, ako do jazyka hudby. Čím bol starší, tým bol mlčanlivejší, no matke ani sestrám to neprekážalo. Otec, vidiac jeho od detstva pozoruhodný potenciál, zaplatil mu preto základné hudobné vzdelanie nielen v Janove, ale aj nasledujúce – v najprestížnejšom konzervatóriu v Paríži. Federico udržiaval s rodinou počas štúdia pravidelnú korešpondenciu, často ich bol počas prázdnin navštíviť, no dlhé cesty dostavníkom veľmi vysilovali jeho krehkosť. Dozvuky chatrného zdravia sa ohlasovali postupne v hojných dávkach kašľa, malátnosti či horúčky. S božou pomocou sa vďaka vrúcnyim modlitbám celej vzdialenej rodiny, zázračne po šiestich mesiacoch strávených na lôžku v dvadsiatich rokoch, len rok po úspešnom ukončení hudobného štúdia, uzdravil. Po prekonaní choroby sa cítil naďalej obzvlášť slabý, unavovalo ho čo i len sedieť za klavirom. Dalo by sa očakávať, že jeho viera sa po vyliečení ešte väčšmi prehĺbi, no on sa čoraz menej utiekal k Bohu, podmanený neustálymi snami o úspechoch a slávou, ktorá ho čaká, zabúdal na modlitbu, ani klenby jeho kolien si nepamätali, kedy naposledy kľáčali pred krížom.

„Pocitoval som veľký hnev a nešťastie, ktoré si na mňa zoslal, Bože. Nielen v podobe súženia a úzkosti z ťažkej choroby, ale aj dlhodobej nečinnosti, počas ktorej som veľmi uvážene prehodnotil svoj život, ktorý si mi ponechal. Pýcha ma predovšetkým utvrdzovala v genialite. Viac ma ovládala hmota ako duchovno. Zdalo sa mi, že napriek talentu, peniazom a popularite mi

čosi chýba, že som ako prázdny list notového papiera – ako tento, s ktorým sa práve pohráva vietor a chýba mu niekto, kto by len kurzívou slov poláskal jeho krehkú dušu. Zasluhou tvojej vôle som sa pred rokmi v katedrále zoznámil s klávesmi. A bol to práve tvoj duch, čo sa odjakživa vznášal nado mnou, nie moja ruka, ale tvoja stvorila všetku hudbu. Som len sprostredkovateľom tvojho neutíchajúceho milosrdenstva.“ Keď horúčkovite s plačom dorozprával, na podvečernom obzore zažiarila prvá z množstva padajúcich hviezd.

*O šesť rokov neskôr, Janov – Taliansko, článok
z miestnych novín zo dňa 11. 8. 1836*

Včera večer, na sviatok patróna katedrály San Lorenzo sa pod holým hviezdnatým nebom konala slávnostná liturgia, počas ktorej odznela veľkolepá skladba pre zbor, organ a orchester a mol. Novo vysvätený kňaz a skladateľ, ktorý ju celebroid, je zároveň autor hudby a libreta. Veriacim sa prihovoral v krátkej kázni, ktorú zakončil Bachovým citátom: „Konečným cieľom všetkej hudby by mala byť sláva Božia a osvieženie duše.“ Je to vzácny krajan nášho mesta, ktorý sa sem natrvalo presťahoval po vyštudovaní teológie a kompozície cirkevnej hudby na univerzite Sorbona v Paríži.

Jeho meno je Federico Salieri.

Kúty, moje kúty...

...hovoria, že na miestach, kde sa „to“ stalo, potom...
...a tiež hovoria o kútoch...

Plamienok sa priecil. Nedal sa mi zhypnotizovať, asi ho vyrušoval monotónny otcov hlas. S očami viac sústredene, aby nepomýlil presný sled slov, ako zbožne vyvrátenými k povale odriekaval rokmi do hlavy vtlačené štedrovečerné formulky: „Kúty, moje kúty, nemám vás čím obdať, tak vás obdarúvam aspoň týmito orechmi...“ O stenu na štyrikrát kloplo, dlážka zdupľovala ozvenu. Buch-klop, buch-klop, buch-klop, buch-klop. A ticho. Tradičné, pokojné, vianočné.

Koľko tam orechov za tie roky muselo byť...

A predsa nikdy neboli.

Načo sú vlastne takým kútom orechy, škrelo mi malú dušu. Kto to kedy videl, krmiť kúty. Tajne som sa po Vianociach, keď v starkých hlavnej izbe nikto nebol, načahovávala za skrine, do každého kúta a hľadala ich. Priestor bol úzky, skriňa mi často dorezala zápästie. Viackrát. Každý rok. V každom kúte. A aj tak som na žiaden z „darovaných orechov“ nedočiahla. A aj tak som sa vtedy nedopátrala, kam sa z kútov strácajú štedrovečerné orechy. A stratili sa vždy...

Sedeli na gánku a hompálali nohami. Strážili debničky so sušiacimi sa orechmi naukladanými na rebríku cez dve stoličky vyvlečené z kuchyne a pozorovali mačence, preliezajúce z jednej do druhej. Opatrne po okraji, potom balans na šteblíku, kľbčenie sa a tak dookola.

„Prababka povedali, že máme vybrať zopár najkrajších,“ naklonilo sa dievča viac dopredu, natahujúc krky na najbližšiu orechovú nádielku.

„...budú k Vianociam. Na štedrý večer. Do kútov...“ doplní ešte, ale musí sa rukami zapierať o schod, do debničky nedočiahne, aj keď taký pekný veľký, čistý už má v merku.

Vstanú a prehrabujú sa. Mačiatka si myslia, že je to hra, pokúšajú sa labkami vyhodiť im z dlaní vybrané.

„Môj tato vždy trafi kút. Na prvý raz. A tvoj?“ nedá jej nepochváliť sa.

Druhé dievča sa zamračí. Zamyslí. Vráti sa k najbližším Vianociam.

„Naša babka sa hnevali. Na prababku. Ešte prv než sa zažalo, prababka nahádzali orechy do kútov. A mrmlali si niečo pri tom.“

„Pred večerou?!“

„Hej...aby nikto nevidel. U nás sa nesmú hádzať, vraj je to...no, že sú to len čary a povery a to ku takým božím sviatkom nepatrí. Babka moc chodia do kostola, potom nám moc zakazujú...“ Na čele dievčata sa zjavila vráska nevôle.

Nedalo mi to spať. Tie čary a tá mágia.

Susedkina prababka boli veru zvláštna žena. Aj jej sme onikali. Ako všetkým starým okolo. Bolo to smiešne, ale vraj to tak malo byť. Už takmer nerozprávala. Už takmer nechodila a v pohľade mala niečo veľmi prísne. Na štokrliku sa kolísala, vynesená na slnko, ktorému natŕčala zoschnutú tvár, občas si neviditeľné vlasy zastrčila pod ručník. Ani by ma nenapadlo, ísť sa jej niečo pýtať. Rozprávala, iba keď sama chcela, ale tak nejak inak. Tajomne. O zmokoch a prevrátených bochníkoch, o nožoch navrch s ostrím a ešte všeličo inšie...Možno by vedela aj o orechoch, ale kto by sa odvážil sa jej pýtať. Babka ju beztak vždy zahriakla, často skôr, ako dopovedala.

Niečo na tom musí byť pravdy, keď tam, za skriňami, nikdy nijaký orech nie je. A otec hádže do každého. Presne. Akoby to mal vymierané. Kam miznú štedrovečerné orechy?!

Dievčatká nadskakujú, je im zima aj dlho. Prababka ide pomaly, nekonečne, najnekonečnejšie pomaly. V sieťovke sa hompáľa malý nákup. Dlho nebola, nástojila, teraz ich poslali s ňou, aby sa jej náhodou cestou hlava nezatočila. Otravné, ale...

Za rohom, kúsok od obchodu, bolo staré zhorenisko. Pahýle rožných múrov, čo zostali ako ohlodané mačacie kosti obrastali už náletovými drevinami, o tomto predvianočnom čase zapadanými snehovou nádielkou. Aj komín na druhej strane. Ten je všetkému vinný. Celá dedina musí tadiaľ. Každý to vidí. Niektorí odvrátia hlavu. Videla aj sa prežehnávať.

V ten zábudlivý rok asi plamienok sviečky na všetko a na všetkých v tom dome poukazoval svojím žltým prstom. „*Ku komu sa plamienok počas štedrej večere nachýli, ten do roka...*“ Stalo sa. Tak hovorili všetci. A aj mnohé pridali. Každý niečo.

Dedina sa vraj mlčky dívala. Potom hasila. A potom zas len dívala. Bolo neskoro. Zomretých býva hojne. Zakázali im tam chodiť sa hrať. Aj o strašení niečo.

„Duše nemajú radi svetlo. Sú tam, kde je temno. Duše treba uctiť, aby sa *nelapši* nevracali. Uctiť skôr, ako...“ začala prababka sama od seba, akoby tušila, čo jej spoločníckam behá hlavami, keď s otvorenými ústami, vydychujúc hmlu nakúkajú do pustého dvora, či neuvidia ono strašidlo.

„*Kúty, moje kúty...*“ doložila ešte, pritiahla uzol na ručníku a vážne sa na mňa vtedy pozrela. „Teba požiadam, donesieš mi zo štyri z tých vašich vlašských orechov. Tak aby...veď vieš, ako je u nás.abý ťa nikto z našich nevidel,“ prižmúrila oči a pritakala si sama sebe.

Dievčatá pozreli sa jedna na druhú, ale nemali odvahu sa pýtať.

Títo mladí nič nevedia. Ničomu neveria. Mrnčievajú rovnako všetky staré baby. Tie najstaršie. Prežehňávajú sa, keď cestou zo samoobsluhy obchádzajú zhorenisko plné prázdnych kútov. A hovoria z cesty. Alebo?!

Prababka sa nedožili nových Vianoc. Ďalších, kedy by tajne hádzali orechy

do kútov, aby ju jej dcéra nevidela. Vo fertuche mala pripravené rovno štyri. Trasúcou rukou sa v nich do posledných svojich chvíľ mrvili a vykrikovali.

„Stoja tam! Tam...v náprotivnom kúte! Všetci. Nelapši! Hnevajú sa... Volajú ma...“ civela do kúta, dlho, ale slabnúce ruky nedokázali už vydolovať orech a hodiť ho tým smerom.

V ten rok aj u susedov mali po kútoch orechy. Aj s rečňovankou „*Kúty moje, kúty, nemám vás čím obdariť, tak vás obdarujem aspoň týmito orechmi...*“ Aj keď sa babka hnevali. Aj keď oponovali kresťanskou vierou a mrmlavo hromžili na akési nehodné pohanské bludy. So slzami v očiach hádzali ich sama do štyroch strán. O stenu na štyrikrát kloplo, dlážka zdupľovala ozvenu. Buch-klop, buch-klop, buch-klop, buch-klop. A ticho. Tradičné, pokojné, vianočné.

A na druhý deň ich nebolo...

Spása na kopci

Slnko pripekalo ani čo by malo za to platené a tí, čo sa aj kvôli nemu vybrali na dovolenku, hoci i k tomuto moru, usúdili, že lepšie bude v ňom, teda v mori. Veď miesta je v ňom nadostač pre každého a čo ich aj príliv akoby z vody von vyháňal, odliv ich zasa vťahoval nazad. Tak sa more pohrávalo s dovolenkármi. Od rána do večera, od večera do rána. Neustane. To skôr slnko, ktoré sa možno ani neunaví, ale ide si vždy navečer oddýchnuť a načerpať síl na ďalší deň. Zapadá na západ. A vtedy niektorí zas zapadnú do viech, reštaurácii, pubov či vonkajších prímorských terás. Tam sa tiež hrá príliv a odliv. Peňazí.

Jano unavene vstal z karimatky, oprášil jemný piesok, ktorý sa mu aj napriek podložke nalepil na stehná, dvoma či troma ráznymi potraseniami zhodil piesok aj z plastovej podložky a nedbalo ju skrútil.

„Idem!“ úsečne naservíroval krátke sloveso smerom k Mirovi, s ktorým trávil dovolenku v tomto letovisku a ktorý sa ešte nechystal opustiť stále rozpálenú, no pomaly pustnúcu pláž. Obaja vedeli, kam Jano ide, povedal to viac-menej zo zvyku.

„Ty nejdeš ani dnes?“ spýtal sa, aby reč nestála, ako sa zvykne vraviť, hoci odpoveď poznal.

„Nejdem, je to príliš do kopca, nechce sa mi tam šliapať,“ zaznela obsahom očakávaná replika, ktorú Miro ešte doplnil. „Som na dovolenke, mám oddychovať, moriť sa v mori, nie stúpaním do strmín.“

„Ako myslíš,“ kapituloval Jano a pobral sa odniesť svoje veci do bungalova, aby mohol ísť s voľnými rukami. Do kostola na svätú omšu. Do kostola, ktorý stál na vyvýšenine, priam na kopci, ale to predsa nemohlo byť prekážkou pre toho, kto chcel byť účastný na bohoslužbe aj na prímorskej dovolenke. Aj tu je Kristus, každodenne, aj tu sa konajú sväte omše, každodenne, aj tu možno prijať Ježiša v podobe hostie. Tiež každodenne. Jano absolvoval už ktovie koľkú sériu deviatich prvých piatkov a keďže tohto mesačný vychádzal akurát v tomto období, nemohol ho predsa vynechať. Nemohol, lebo nechcel. Mal o dôvod viac ísť do kostola. Čo aj na vyvýšenom brale stojí.

Išiel.

Skončiacim sa dňom ubúdalo nielen slnka, ale aj denného svitu. Prostredie začalo temnieť nielen z tohto dôvodu, ale pridávali sa aj olovené mračná, ktoré sa prisúvali skadesi spoza horizontu. More začalo byť nepokojné, ľudia tiež. Večer sa hotoval rozprestrieť svoj obrus, rovnakú prikrývku chystal aj personál pobrežných reštauračných boxov, no silnejúci príboj im to čoraz

častejšie a čoraz viac kropil vodou, o čo veru nestáli. Aj vietor akoby si ich chcel vziať so sebou nevedno kam a bolo čoraz ťažšie ich ustrážiť na stoloch. Ba podaktorí aj kapitulovali a radšej nechali stoly obnažené.

Vlny mocneli, napätie na pobreží tiež. Ba aj obavy sa prikrádali. Ktosi čosi skríkol, ale rozumeli mu len tí, čo ovládali ten istý jazyk. Ostatní len podľa tónu hlasu dedukovali, že sa čosi zvláštne deje. Čosi zlé. Mocná vlna vrazila do betónu pobrežia a rozplasila sa po okolí. Opäť ratujúci krik a opäť vlna. Ďalšia. Pribúdali rýchlejšie, než by človek stihol počítať do desať a zdalo sa, že pribúdala aj ich sila. Akoby súťažili vo svojej rýchlosti a mohutnosti.

Ludia začali panikáriť a utekať kade ľahšie. Skôr kade ťažšie, pretože úniková cesta od mora nevedla dolu kopcom. Naopak. Nie každému to išlo v tej chvíli ľahko, ale pud sebazáchovy vie násobiť snahu o bezúhonné prežitie. Ozval sa aj v Mirovi, ktorý sa tiež rozbehol do náručia kopcov. Trielil, čo mu sily stačili, neobzeral sa, nemusel, zvuky za chrptom boli veľavravné.

Zastavil sa až na vrchu pri kostole. Tam už pustošivé vlny nedosiahli.

„Prišiel si aj ty?“ spýtal sa ho Jano, ktorý vyšiel aj s inými veriaci z kostola pozrieť sa, čo sa to hrmotné deje tam v prímorskom údolí.

„Prišiel. Čo prišiel, dobehol. More sa zrazu zbláznilo a poslalo na nás cunami. Neviem, čím sme sa previnili. Tak sme hľadali spásu. Tu na kopci.“

„Aj ste ju našli“, pokračoval v Mirovom monológu Jano. On, Spasiteľ, je aj tu. Keď ste sa ty a tebe podobní rozpakovali prísť sami, On vám našiel spôsob, ako vás pritiahnúť. Hoci aj takýto.“

„Dúfam, že tie vlny dolu nenarobili veľké škody,“ vyslovil Miro obavy, akoby od vecí, akoby neregistroval Janove slová. Ten mu s pokojom v hlase odpovedal. „Ak aj áno, určite ukáže i cestu na ich odstránenie. A teraz už poď, v Jeho mene ťa pozývam dnu“, dodal, rukou pokynul smerom ku kostolu a tým smerom aj vykročil, aby dodal svojim slovám reálnu podobu.

Smútok v Evinom rúchu (Úryvok)

Nie je tajomstvom, že ľudstvo je od počiatkov stvorenia nesmierne náchylné k tomu, aby bez zábran skĺzlo do zabehaných a zdanlivo neškodných koláží démonského hriechu. Každá pominuteľná bytosť na svete v najtemnejších chvíľach svojho života podlieha nástrahám všadeprítomného pokušenia, ktoré na ňu vytrvalo striehne ako nenásytný vlkodlak, usilujúci sa pohltiť krvou vykúpenú nepoškvrnenosť jej duše...

O mravných zásadách a čistote ľudského srdca práve dumal aj šarmantný muž v zrelom veku, bezcieľne blúdiaci priestrannými ulicami Kodane. Po smrti milovanej manželky Anny Christine bol už niekoľko trýznivých rokov osamelý ako večerné tiene v mrazivom poli... Tento zármutok nedokázala zmierniť ani vytúžená práca obchodného riaditeľa, pevnou rukou držiaceho opraty chýrneho a v čase vzrastajúcej slávy i nadmieru prosperujúceho nábytkárskeho podniku. Jeho všedný deň zvykol pozostávať z práce v prepychovo zariadenej kancelárii či pravidelného pobytu na firemných rokovaniach s obchodnými partnermi. Počas neskorých popoludní sa však bez náležitého sprievodu potuloval malebnými zákutiami mesta... Raz ho nepokojné kroky zaviedli k osihoteným nábrežiam na tých najodľahlejších miestach ostrova Sjaelland či k impozantným stavenišťam v podobe zámockých sídel Charlottenborg a Frederiksborg, inokedy zasa bezmyšlienkovito zamieril na centrálné námestie obkolesené tou najhonosnejšou architektonickou nádherou, na akú uprostred romantických potuliek dánskou krajinou možno naďabiť. Ani pri jednom zo svojich tuláckych podujatí však nenašiel vytúžený pokoj duše, hoci oň v modlitbách neraz úpenlivo žiadal Boha...

Dnes sa z akéhosi nepolapiteľného popudu už vari po stý raz uchýlil k osamelému brázdeniu hlavného mesta. Len čo za sebou uponáhľane tresol čalúnenými dverami honosnej pracovne, bez meškania sa vydal smerom k jeho východným zákutiam s úmyslom vyliť si ubolené srdce aspoň pred žiarivou hrstkou pobrežných oblakov...

Akonáhle sa ocitol na mieste, orlím pohľadom bedlivo preskúmal priľahlé okolie. Na svoje nemilé prekvapenie spozoroval, že sa tu nenachádza v koži osamelého bludára tak ako zvyčajne. Neďaleko bronzovej sochy malej morskej panny tróniacej na nehostinných balvanoch v blízkosti kamenného brehu totiž kľačala zhrbená detská silueta v tmavomodrom kabáte. Neznáma sila ho dohnala k tomu, aby aj napriek vzdorujúcej vôli pristúpil k učupenej postavičke, dlaňami sa zľahka obrúť o jej rozochvené plecia... Tá sa pod vplyvom jeho otcovského dotyku vzpriamila. Zo schúleného káčatka sa razom vyklula prekrásna labuť s prenikavým pohľadom dospelého dieťaťa, ktorý sa mu skúmavo zabodol priamo do tváre...

„Dobrý deň, hnedovlasá princezná“, vysúkal zo seba v hmlistom očarení,

daromne sa usilujúc skryť rozpaky nad touto priaznivou premenou, ako i nevšedným priebehom celej situácie. „Vieš, ja... Čírou náhodou som šiel okolo, aby som sa – ako to občas s radosťou zvyknem robievať – aspoň na chvíľu pokochal popoludňajšou scenériou každodenného diania v tunajších končinách. Odrazu som uvidel záhadné stvorenie kľaciace uprostred kaskádovitého nábrehia ako hotová kôпка nešťastia... A čuduj sa svete, zásluhou mojej zvedavosti sa z neho vzápätí vyklula malá krásavica, akú v našom drsnom podnebí možno postretnúť iba zriedkavo.“

Neznáme dievčatko sa po tejto poklone zapýrilo až ku korienkom vlasov. Nestratilo však duchapritomnosť a nebojácne odvetilo: „Ďakujem vám a hoci vás vôbec nepoznám, vaša prítomnosť mi nenaháňa strach. Práve naopak – som veľmi rada, že sa konečne môžem zhovárať s človekom, ktorý sa celkom nezištne zaujíma o takú nepatrnú a bezvýznamnú osôbku, akou som práve ja...“

„Nehovor tak“, zahriakol ju naoako prísne, „v Božích očiach je každý človek rovnako vzácny a aj ten najmenší motýľ má v kolobehu vesmírneho života svoje nezanedbateľné miesto. Radšej mi povedz, prečo sa v tejto pobrežnej štvrti túlaš načisto osamelá bez sprievodu rodičov či inej spoľahlivej osoby a čo je príčinou neopísateľného smútku, ktorý ti od prvej chvíle badať na očiach...“

„Už nemám nijakých rodičov, ba ani pokrvných príbuzných, ktorí by o mňa stáli. O matku som prišla pred niekoľkými mesiacmi a otec sa z tohto sveta pobral začiatkom septembra, čiže iba deň predtým, než som sa ocitla v kláštornom domove pre opustené dievčatá, a tak sa zo mňa vo veku desiatich rokov a navyše vo veľmi krátkom čase stala nenapraviteľná sirota... Takmer dva mesiace som strávila v miestnom kláštore pod drobnohľadom matky predstavenej a trinásťčlenného zoskupenia mníšok. No hoci sa ku mne všetky – predovšetkým matka Alvilda a sestra Gelsomina – správali nanajvýš dobrosrdečne, stiesnené ovzdušie tamojších priestorov a náhla zmena spôsobu života ma jedného večera prinútili podušať sa na útek. K zúfalému kroku som sa odhodlala počas včerajších bohoslužieb a odvtedy bezcieľne blúdím týmto pochmúrnym nábrehím, kde nado mnou prívetиво bedlí aspoň malá morská víla...“

Jej prelaknutý spoločník v duchu ohromene záupel. Čože?! Desaťročné dieťa sa celkom osamelé potľka uprostred labyrintu ulíc, uličiek a pobrežných zákutí dánskej metropoly, a to bez akýchkoľvek peňažných prostriedkov alebo vyhliadok na svetlejšiu budúcnosť...? Nelenil a bez meškania ju vzal so sebou do neďalekej kaviarne *Maribel*, kde ju usadil za majestátny stôl, objednávajúc jej veľký kus ríbezľového koláča i šálku anízového čaju. Nato sa majetnícky uvelebil v čalúnenom kresle stojacom oproti jej pohodlnému miestečku, zahrnúc ju nedočkavou otázkou: „Povedz mi, ako sa vlastne voláš, milá moja?“

„Aneska... Som Aneska Christiansenová, pane“, doľahol mu k ušiam holubičí hlások, zaznievajúci z protihľadej strany majstrovsky vyrezávaného stola.

„Výborne!“, zvolal v priam posvätnom vytržení, zahľadiac sa na jej anjeliskú tváričku s výrazom dospievajúcej Madony. „Nuž teda, drahá Aneska, som nesmierne rád, že ťa spoznávam. Moje meno je Jannik Hewitfeld, vediem mi-

moriadne úspešnú medzinárodnú spoločnosť a som stelesnením prototypu osamelého štyridsiatnika, ktorý po smrti zbožňovanej manželky trýznivo hľadá vnútorný pokoj duše... Nazdávam sa však, že nateraz som ti toho o sebe prezradil akurát dosť. Oveľa väčšmi ma zaujíma tvoj pohnutý osud, Aneska... Nechceš ma s ním aspoň v krátkosti oboznámiť?“

Pôvabné dievčatko nebolo treba núkať dva razy. Svojmu dobroditeľovi jedným dychom vyrozprávalo spleť históriu nevelmi závideniahodného detstva, ktoré sa pre ňu najmä v priebehu posledných rokov stalo nefalšovaným utrpením... Ohúrený Jannik sa teda dozvedel, že bola dcérou nyborgského kazateľa, ktorého do Kodane preložili približne pred piatimi rokmi. Pri odchode na nové pôsobisko ho pravdaže nasledovala jeho zákonitá družka v sprievode vtedy sotva päťročnej Anesky. Spriaznená rodinka sa tu pomerne rýchlo udomácnila, bez obáv si privyknúc na nové a ruchom veľkomesta zaváňajúce prostredie, no už onedlho sa na obzore jej všedného života zjavili neželané chmáry. Aneskin otec, veľavážený pastor Pedar Christiansen, sa totiž vďaka pričineniu zlomyseľnej skupiny ohováračov dopočul nemiestne klebety o údajnej nevere svojej ženy. Zlé jazyky z dôverného okolia cirkevného zboru totiž neúnavne tvrdili, že manželka Gedda sa mu telesne i citovo zaplietla s mladým organistom slúžiacim vo farskom kostole. Pre pastora – mravokárcu najhrubšieho zrna a muža prísnej náboženskej morálky – tento zhýralý poklesok znamenal nielen poriadny úder pod pás, ale aj nehanebné porušenie šiesteho Božieho prikázania... Hoci o ženinom cudzoložstve nebolo priameho dôkazu, napokon sa mu vyhrážkami, naliehaním a hrubými scénami žiarlivostného charakteru podarilo vypáčiť z nej ústne priznanie. Ubiedená manželka na neho so slzami v očiach vyrukovala s pravdou, že roztúženým pohľadom Ivara Jensena, muzikálneho hudobníka, v nestráženom okamihu skutočne podľahla. Ich vášnivá romanca nestačila nadobudnúť dlhé trvanie a na pôde spoločne strávenej noci sa uchytili prvé výhonky vzájomných citov. Tie onedlho prerástli do utajeného ľúbostného vzťahu...

Dni a noci, nasledujúce po tomto zdrvivujúcom odhalení pravdy, sa pre mladú rodinu stali na míle vzdialenými potulkám ružovou záhradou. Jej živiteľ sa síce v rámci svojho postavenia k farníkom správal s náležitou úctou, no v súkromí neraz popustil uzdu majetníckemu hnevu. Žiarlivosť a pokorená mužská márnomyseľnosť akoby mu načisto zatemnili mozog... Prirodzene, mladého kapelníka Jensena prepustil ihneď ako sa dozvedel o jeho nemravných pletkách s vlastnou manželkou. Na uprázdnené miesto bezodkladne prijal Ganildu Matersenovú – korpulentnú dámu v strednom veku, ktorá v jeho očiach nemohla vzbudiť čo i len iskierku žiadostivej túžby ani v práchnivejúcom dube stojacom uprostred farskej záhrady, nieto ešte u mužského osadenstva farnosti či nebudaj jeho manželky. Nehrozilo tu teda obávané nebezpečenstvo, že by táto zavalitá umelkyňa svojimi štedrými vнадami jeho ovečkám niekedy pomútila rozum...

Ani toto pomstychtivé opatrenie však Aneskinmu otcovi nedokázalo zabrániť v nemiestnych útokoch na svoju nežnejšiu polovičku. Kedykoľvek sa mu naskytla vhodná príležitosť, vytrvalo ju bombardoval tými najdrsnejšími výčitkami,

urážkami a obvineniami, aké mu v danom okamihu zišli na um... Bezradná žena nemala pokoja vo dne ani v noci, hoci svoj nepremyslený skutok už dávno oľutovala. Neoblomný kazateľ ju však i naďalej upodozrieval z toho, že voči svojmu niekdajšiemu milencovi ešte stále prechováva nedovolené city, ba čo viac – v nepozorovanej chvíli sa s ním dokonca opäť hodlá tajne stretnúť... Jeho žiarlivostné konšpirácie však stáli na hlinených nohách. Mladý previnilec sa totiž v tom čase už zopár týždňov nachádzal na novom pôsobisku v mestečku Holstebro, ležiacom v severozápadnej časti Jutského polostrova a vzdialenom od Kodane vyše dvestopäťdesiat kilometrov... Aj poštovému holubovi by trvalo bezmála štyri hodiny, kým by prekonal vzdušnú bariéru medzi týmito dánskymi mestami! Za aký čas by to asi zvládla osamelá žena, ktorá by najskôr musela nepozorovane nasadnúť do taxíka, vzápätí nastúpiť na loď a v polovici cesty sa do cieľa ešte aj dopraviť rýchlikom...? Gedda Christiansenová navyše mužovi na spásu vlastnej duše neváhala odprisahať, že na Ivára Jensa už po nociach vôbec nemyslí a ani zamak netuží po jeho blízkosti. Tento zúfalý krok však jeho rozbúrenú myseľ upokojil iba na niekoľko dní. Nato sa v ňom opäť prebudili zdanlivo mŕtvi démoni dračej odhodlanosti, s akou mladučkej manželke v súkromí ich farského bytu neraz pripomínal jej zlyhanie výčitkami: „Ako si len mohla tak žalostne porušiť svoj manželský sľub a telesne sa spolčiť s tamtým neskúseným kostolným cirkusantom?! Veď je to iba obyčajný holobriadok, ktorému tečie mlieko po brade... Kolká hanba! Už sa ani nemôžem ukázať v zástupe veriacich bez toho, aby si za mojím chrbtom nepošuškávali o ponížení, ktorému si ma tak bezohľadne vystavila... Čert aby to vzal! Vieš si vôbec predstaviť, čo s nami bude ďalej...? Všetko nasvedčuje tomu, že sa znovu budeme musieť terigať z miesta na miesto ako nejakí potulní zobráci... Doparoma! Sotva sme tu stihli zapustiť korene a ihneď sme sa stali terčom štipľavého výsmechu luteránskej komunity, ktorá dbá na prísne dodržiavanie Desatora... Ako sa jej teraz pozriem do očí? Máme azda vziať nohy na plecia ani vyplašené zajace a priznať tak, že dobrú povesť našej rodiny definitívne naštrbila tvoja aféra s akýmsi chrámovým fidlikantom...?“

Tieto a podobné slová sa malej Aneske, ktorá ich bez prestania počúvala niekoľko rokov, vryli hlboko do detskej mysle. Z nepočmáranej tabule jej spomienok ich nedokázal zotrieť ani plynúci čas. No úbohé dievčatko vtedy ešte ani len netušilo, že sa onedlho stane svedkom oveľa drsnejších scén aj udalostí, ktoré navždy pozmenia tvár jeho nevinného sveta...

Pastorova manželka totiž zakrátko zistila, že sa nachádza v požehnanom stave. Hoci sa mužovi s touto novinou bála zveriť zo strachu, aby ju neupodozrieval z toho, že otcom dieťaťa je Ivar Jensen či nebodaj iný dobrodinec a nie on sám, klebetné jazyky mu napokon predsa len spoľahlivo zvestovali, že pod svojou strechou o pár mesiacov privíta ďalšieho potomka... Pedar po tejto správe takmer zošalel – vystrájal tak urputne, akoby sa bol nadobro pomiatol na rozume. Bol totiž skalopevne presvedčený, že budúci novorodenec je dielom jeho niekdajšieho soka, preto výčitky, hádky a podozrenia u Christiansenovcov bývali na dennom poriadku...

Keď nadišiel čas pôrodu, hnev rozzúreného kazateľa nedokázal zmierniť ani fakt, že dieťa je nositeľom mužského pohlavia. Práve naopak – vzrastala v ňom bolestná žiarlivosť pri každom pomyslení na to, že chlapčeka namiesto neho splodil akýsi kostolný muzikant... Gedda sa však na pamiatku zosnulej matky dušovala, že jeho biologickým otcom nie je nik iný než jej zákonitý manžel. No ktorý muž by v návale zaslepenej zúrivosti uveril chlácholivým rečiam o zaručenej pravde, hoci by aj pochádzali z úst jeho vlastnej ženy...?

Ani pastor nepatril k zhovievavým ľuďom, preto ďalšie z výbuchov jeho nenávisti na seba nenechali dlho čakať. K novorodeniťu sa správal rovnako odmerane, akoby do tváre musel hľadiť najhoršiemu nepriateľovi – nikdy ho neprebalil, nepoláskal ani nepobozkal na dobrú noc... Oveľa horšie však bolo to, že svoju otcovskú nevraživosť nevdojak preniesol aj na Anesku, ktorej práve v tom čase minulo deväť rokov. Jej matku totiž upodozrieval z toho, že dievčatko s mandľovými očami nie je výsledkom ich telesného spolunažívania, ale iba neželaným votrelcom v kukučom hniezde... Hlodalo v ňom podozrenie, že ak bola Gedda schopná milovať sa s cudzím mužom v nedávnej minulosti, mohla to bez zábran spáchať aj pred narodením dievčaťa a on ako najväčší hlupák na svete ani len netuší o tom, že už takmer celé desaťročie nosí parohy! Táto myšlienka ho zakaždým privádzala na pokraj šíalenstva. Nezniesol utkvélú predstavu, ako sa jeho žena celkom nahá oddáva akémusi laganovi niekde izbe v zapadnutého hotela či dokonca priamo v ich vlastnej spálni... Svoju zlosť si však tentoraz nevylieval iba na utrápenej manželke, ale celkom mimovoľne ju upriamil aj na bezbranné dievčatko.

„Si iba hriešnou Evinou dcérou rovnako ako tvoja vierolomná mater!“, dorážal naň takmer každé popoludnie, pokým malička pred ním len bojzливо prešľapovala, vyvalujúc na otca nechápavé oči. „Keď jedného dňa vyrastieš, nebude z teba celkom nič, iba ak malá roztopašná hriešnica... Nikdy sa z teba nestane poriadna žena verná Božím zásadám, rozumieš...?!“

Vydesená Aneska zvyčajne iba mlčky prikývla, hoci v skutočnosti nerozumela vôbec ničomu. Jej detský mozog sa ešte zasnene vznášal v ružovom svete bábik, rozprávok na dobrú noc a naivných dievčenských hier, čo zákonite náležalo k jej nezrelému veku... Neoblomný dušpastier však na citovú zraniteľnosť svojej deväťročnej dcéry nebral nijaké ohľady. Neustále jej omáľal, že všetky ženy sú iba hriešnym vtelením neviestky pochádzajúcej z Adamovho rebra, ktorá sa na počiatku stvorenia nechala obalamutiť diabolským hadom, vymeniť pohodlie rajskej záhrady za nehostinnú pustatinu ležiacu za jej múrmi. Odvtedy je vraj ženské pokolenie slabé a náchylné k spáchaniu akéhokoľvek hriechu. Jeho slabosť však korení najmä v telesnom pôžitkárstve, čo z neho hanlivo robí diablov nástroj v Evinom rúchu... Preto sa pred ním treba mať na pozore a nepodľahnúť prvému zvodnému úsmevu, ktorý sa mu blysne na perách. Najlepšou voľbou je vraj ignorovať každý jeho pokus o radodajné zblíženie sa s opačným pohlavím. Veru tak, treba ho ponechať napospas nenásytnej šelme vo vlčom rúchu, ktorou nie je nik iný než frivolný vládca skazeného sveta...

Podobne ako pomstychtivý kazateľ trápil malú Anesku, nešetril ani bezbranné novorodeniatko a jeho matku. Keď chlapec, ktorému Gedda vybrala meno Kennet, jedného večera usedavo plakal v postielke a ona sa neponáhľala utíšiť ho, veľmi sa rozzúrila, že musí nečinne znášať prenikavý detský plač. Toto ufnúkané mrnčanie mu deň čo deň páralo srdce ako ostrý nôž, keďže v ňom videl štipľavé zosobnenie ženinej nevery... Jedným skokom pribehol k manželke, ktorá sa práve česala pred zrkadlom v kúpeľni, grobiansky ju schytil za vlasy a násilím dovliekol doprostred obývacej miestnosti. Tu ju prinútil kľaknúť si na podlahu a postaviac sa obkročmo ponad jej chrbát chvejúci sa od plaču, zasypal ju nasledovnými výčitkami: „Povedz mi, čo si to vlastne za matku, há?! Decko ti vrieska priamo pod nosom a ty čušíš ako bútlavý peň vrastený do zeme... Dočerta! Nemáš v sebe štipku hanby?! Hádám len nečakáš, že ho budem opatrovať namiesto teba...? Čo si si navarila, to si pekne zjedz sama a môžeš si k tomu prizvať aj svojho podareného milenca! Holstebro sa bez jeho kostolného umenia určite zaobíde – prinajmenšom dovtedy, kým bude vášmu ľavobočkovi vymieňať smradľavé plienky... A prestaň na mňa vypliešťať oči! Mám právo hovoriť s tebou týmto opovrhľivým tónom, lebo už nie si mojou milovanou manželkou, ale iba obyčajnou pobehlicou, ktorá ma bolestne zradila a ktorej viac nemožno veriť... Na naštrbenú povest našej famílie a jej krehkú dôveru si mala myslieť prv, než ti sám Belzebub pošepol, aby si tomu vydriduchovi vhupla do postele! Už je však neskoro bedákať nad rozliatym mliekom. Zodpovednosť za svoj vlastný hriech si na pleciach každý ponesie sám...”

Rozzúrený pastor to ledva dopovedal a na bezbrannú ženu, ktorú medzitým obrátil tvárou k sebe, sa zosypala sprška jeho intenzívnych úderov. Nazlostný sa nad ňou týčil ako boh pomsty, mlátiac ju hlava-nehlava... Z násilníckeho opojenia ho nevytrhol ani Aneskin prenikavý krik a plač. Vôbec mu neprekážalo, že maličká je bezprostredným svedkom celej tejto ohavnosti... Vylakané dievčatko však nestratilo duchaprítomnosť. V okamihu vybehlo z miestnosti, uháňajúc dolu schodištom privolať náhodného záchrancu, ktorý by ratoval jej úbohú matku... Pred vstupom do masívnej farskej brány natrafilo na Ganildu Matersenovú. Tá sa k nim práve unúvala kvôli cirkevným novinám, ktoré so železnou pravidelnosťou odoberala už niekoľko rokov a od svojho zvyku neupustila ani po príchode na nové pôsobisko. Akonáhle jej dievča zvestovalo hnevliivé počínanie svojho otca, veľmi sa preľakla. So zdesenou tvárou si na pomoc privolala dvojicu mužov, nečinne postávajúcich na protíľahlej strane ulice. Tí bez meškania pribehli rovno k nej. Do bytu na farskom poschodí, ktorý kazateľ medzitým bedlivo uzamkol, aby mohol nerušene pokračovať v samovoľnom trestaní nevernice, vnikli s obratnosťou pantera, násilne vylomiac zámok na dverách... Do obývačky sa bezpochyby vlámali v tej najpríhodnejšej chvíli. Služobník Boží sa totiž svojej žene práve chystal ušetriť chúlостivý kopanec medzi rebrá... Muži nemeškali a nekompromisne ho odtrhli od vrieskajúcej manželky, ktorá si rukami inštinktívne chránila tvár i brucho. Vzápätí rýchlymi pohybmi spacificovali jej zúrivého manžela, brániaceho sa urputne

ako lev. Nato sa vo dverách zjavila ťarbavá silueta pani Matersenovej s úmyslom zalarmovať políciu i záchrannú službu, lebo ženine líca zdobili sinavé podliatiny a z nosa jej tiekla krv... Gedda sa však bleskurýchlo spamätala. Keďže netúžila podnieť ďalší škandál okolo svojej rodiny, úpenlivo ju prosila, aby nad celou záležitosťou radšej v tichosti prižmúrila obe oči. Šokovaná umelkyňa na ňu iba zhrozene gúľala očami a zadychčaní chlapi nechápavo krútili hlavami, no obeť nezmyselnej bitky trvala na svojom... Jej muž sa vďaka ich pohotovému zásahu medzitým ako-tak upokojil, organistka sa teda predsa len dala obmäkčiť. Domáci telefón síce nechala bez povšimnutia ležať na stolíku, dobitej paničke však umyla krvavé flaky na čele, hrudníku i ľavom predlaktí. Keď usúdila, že mladá žena – spočiatku bledá ako stena – sa konečne prestala triasť na celom tele, súhlasila s tým, že odíde z farského bytu. Zatvrdilý pastor jej však na svoju farársku česť musel odprisahať, že svoj grobiansky čin už nikdy viac nezopakuje. Z miestnosti sa v sprievode oboch záchrancov aj napriek tomu vytratila až vo chvíli, kým sa hladina rozbúrených vášní celkom neupokojila...

Táto násilná udalosť však pred verejnosťou nezostala utajená. Práve naopak – priam závratnou rýchlosťou sa rozniesla po celom okolí a hnevlivo pobúrila najmä obstarožné vrstvy susedných obyvateľov. O niekoľko dní už dokonca aj vrabce na streche čvirkali, že u Christiansenovcov neželane padlo zopár štipľavých faciek... Okolité farníci aj ľudia žijúci nablízku beztak dávno pobadali, že tu niečo nie je s kostolným poriadkom. Veď odkedy sa medzi luteránskou komunitou rozniesli chýry o milostnej afére jeho manželky, pastora tvár neveštila nič dobrého. Akoby sa v jej výraze miestami odzrkadľoval bolestný úškrn raneného medveda... Vtedy s ním však väčšina chápaných farníkov bezvýhradne sympatizovala, pokladajúc ho za poľutovaniahodnú obeť ženinej nevery, kým teraz sa udial pravý opak. Tento nechutný incident v nich podnieť hlboký odpor, ba až nekresťanské pohrdanie voči svojmu duchovnému vodcovi, čo pozvoľna viedlo k tomu, že nedelne lavice v *Kostole Pánovho obrodzenia*, kde pravidelne rezonovali jeho ostré kázne, sa nebadane začali uprázdňovať... Pastor však svojvoľne potratil triezvy rozum a na verejnú mienku vôbec nedbal. Po uliciach sa čoraz častejšie premával v zanedbanom oblečení a s pichľavým strniskom na tvári, ba čo viac – návštevy chorých či trpiacich obmedzil na nevyhnutné prípady. Dokonca aj jeho dušpastierske príhovory akoby stratili povestnú iskru, vďaka ktorej mu medzi poslucháčmi prischla svojrázna prezývka *Mojžišov hlas v horiacom ohni*. Jeho súkromný i kazateľský život sa nenávratne rútil dolu vodou... Okolie sa iba bezmocne prizeralo skľučujúcej premene tohto kedysi príkladného muža na besniacu trosku, ktorá svoju nenávisť upriamovala predovšetkým na vlastnú rodinu. Susedia bývajúci na protiláhlej strane farnosti sa neraz stali vydesenými svedkami toho, ako sa z akvamarínovej budovy podchvíľou šíri prudká výmena názorov i pastorov hromový rev, pripomínajúci vrčanie rozzúreného leva...

Pedar Christiansen sa popri tomto vyčíňaní dopustil aj ďalšej podlosti – nedodrжал vynútenú prísahu, že svojej manželky sa už nikdy viac nedotkne ani

len končekom prsta. Kedykoľvek ho opanovala vražedná nálada, hádzal po nej krištáľové vázy či predmety kuchynskej potreby, ktoré však zväčša nezasiahli svoj pohyblivý terč, a tak sa s dunivým hrmotom roztrepali o mramorovú dlažbu...

Jedného večera sa dokonca schýlilo k tomu, že vyľakanú Geddu s diabolským úškrnom na tvári naháňal okolo kuchynského stola, častujúc ju záplavou najnovších výčitiek. „Bol som riadny zadubenec, keď som si ťa bral!“, dorážal na ňu tak zápalisto, až sa ozvena jeho hlasu trieštila vo vzduchu, prenikavo sa odrážajúc od farských stien. „Och, ja blázon! Najradšej by som sa prepadol pod čiernu zem... Namiesto vernej a zdržanlivej ženy som si na prsiach choval úlisného hada! Budeš spokojná, keď budem už konečne voňať fialky odspodu, há...? Pche, človeku vraj nie je dobré byť osamote! Tak aby si vedela, nikdy viac sa nedám obalamutiť týmito a podobnými všivavými táraninami... Doparoma! Bolo by mi oveľa lepšie, keby ma priam v tejto chvíli násilne pripútali k dajakej mŕtvoľe na pouličnom cintoríne, než by som mal bezducho živiť po boku nemravnice ako si ty! Vari už poriadny kresťan niekedy slýchal o tom, aby sa vydatá ženská poza mužov chrbát ťahala s akýmsi sedmoslivkárom?! Len sa pekne-krásne priznaj, že ešte stále neúnavne fantazíruješ o jeho chlapčenskom tele... Keď si sa s ním válala niekde na prenajatej posteli, zaiste si ani nepomyslela na svojho verného manžela a osamotenú dcérku, všakže...? Veď načo aj, keď bol naporúdzi mladý Jensen! Ale neboj sa, z tejto oplzlosti neobviňujem výlučne vás dvoch... Ja sám nesiem azda najväčšiu vinu na tom, čo sa prihodilo. Mal som ti zavčas pristrihnúť krídla, tak veru! Nedokázal som si však vynútiť tvoj ponížený rešpekt a toto je výsledok môjho slabošstva... No ešte nie je neskoro na to, aby som ti uštedril aspoň poriadnu príučku! Viac sa mi nikto nebude škeriť do tváre, že som sa vďaka tebe stal naivným paroháčom... Len počkaj, veď ja ťa už naučím hvízdať po kostole!“

Po týchto slovách schmatol nasrdený muž zo stola kuchynský nôž a nekontrolovane ho šmaril do bezbrannej manželky s úmyslom zasiahnuť ju do hlavy... Gedda v predtuche blížiacej sa pohromy prenikavo zjačala a inštinktívne odskočila nabok, vďaka čomu ju ostrý predmet netrafil priamo do čela, ale iba do ľavého spánku. Síce sa doň nezapichol, avšak na krehkej sluchovej zanechal hlbokú brázdnu, z ktorej sa cícerkom rinula lepkavá krv... Pastor na svoju schúlenú obeť chvíľu ohromene zísal ako na ôsmy div sveta, potom sa však spamätal a nečujne zmizol v útrobach spálne. Gedda si s úľavou vydýchla. Okamih mužovej neprítomnosti využila k tomu, aby sa doplazila do kúpeľne, kde jej Aneska, ktorá násilný incident zhrozene pozorovala škárou kuchynských dverí, pomohla obviazať mokvajúcu ranu...

Podobne ako v prípade predošlých násilenstiev, desivú udalosť sa ani tentoraz nepodarilo utuľtať pred zvedavými očami a ušami bystrého osadenstva farnosti. Podaktorí veriaci by boli svojho dušpastiera už oveľa radšej videli za mrežami než na ornamentálnej kazateľnici, no aj napriek ich hromadnému naliehaniu sa Gedda stále nemala k tomu, aby na neho na polícii podala trestné oznámenie za páchanie domáceho násilia... A tak sa jej duševné i telesné utr-

penie zo dňa na deň prehlbovalo. Napokon stratila chuť do jedla a postupne chradla tak veľmi, kým celkom nezoslabla ako trojročné dieťa. S príchodom jarných lúčov sa pre vzrastajúcu malátnosť a únavu ocitla na infúziách vo fakultnej nemocnici *Rigshospitalet*, kde po niekoľkých dňoch beznádejnej agónie počas jednej búrkovej noci nečakane zomrela...

Pre úbohú Anesku matkina predčasná smrť znamenala ľadový úder priamo do srdca. Jej chatrne pozliepaný detský svet sa razom zrútil ako krepový domček z karát, do ktorého sa celou silou oprie diabolský vietor a v tej chvíli je po ňom... Na pohrebe sa síce držala nanajvýš statočne a za matkou nevyronila ani jedinú slzu, no zato doma ustavične nariekala, nedbajúc na to, že zachmúrenému pastorovi jej plač očividne nie je po vôli.

„Otecko“, dobiedzala do neho s detskou odovzdanosťou v očiach, „moja mamička už odpočíva v nebi, však? Som si istá, že viac ju nič na tomto svete netrápi a nadzemskí anjeli ju bez prestania kolíšu vo svojom náručí...“

„Hlúposť!“, zahrmel rozčertený kňaz ponad jej tmavohnedú hlávku. „Ak má tvoja milovaná mamička, ako ju zbožne nazývaš, čestné miesto v nebesiach medzi nepoškvrnenými sväticami, nech ma rovno obesia trebárs na najbližšom strome! Kdeže... Takej nehanebnej flandre, akou bola ona, by náš spravodlivý Pán zaiste nikdy nedal poznať svetlo svojej spásy! Nie, milá moja, veľmi sa mylíš... Povieť ti, kde sa práve teraz nachádza tvoja mamka a čím sa v posmrtnom stave zapodieva: Na pekelnom tróne vysedáva povedľa samotného Lucifera a s jeho démonskými prísluhovačmi tancuje ohnivý čardáš... Áno, diabol ju ziskuchtivo zdrapil do svojich pazúrov a ona sa s ním bude už naveky smažiť v horúcom pekle!“

Vystrašené dievčatko sa pri jeho ohavných rečiach vždy iba mimovoľne chytilo za srdce a najmenej pol dňa usedavo plakalo, až kým mu prozreteľnosť do cesty neprivedla dobráka, ktorý ho láskavo uistil, že jeho matka sa nachádza v nebi a spoločne s anjelmi tam dňom i nocou spieva oslavné ódy na neprestajúcu chválu Božieho mena...

Návalmi otcovho hnevu i neutíchajúcimi prejavmi jeho zurvalej povahy však najväčši trpel malý Kennet. Chlapček s nezábudkovými očami celé hodiny krčovito preplakal vo svojej postielke, až kým sa ho neujala miestna kostolníčka Helena Björnsová, ktorá mu nosila jedlo a vymieňala plienky, lebo vlastný otec sa o neho neobtreľ ani len pohľadom... Aj napriek tomu však bezmála ročné batola neočakávane postihol tragický koniec. Jedného augustového rána ho totiž pochytil dusivý záchvat kašľu sprevádzaný komplikovaným zápalom pľúc, ktorý sa mu zanedlho rozšíril do krehkého mozgu... Keďže sa v desiatom týždni po narodení z dôvodu zanedbania otcovskej starostlivosti neprikročilo k jeho preventívnemu očkovaniu proti čiernemu kašľu, nepomohlo mu ani urýchléné podanie antibiotík. Zákerná bacilonosná pliaga nad ním o niekoľko dní s konečnou platnosťou zavŕšila svoj smrteľný triumf...

Po bračekovom náhlom odchode zo sveta sa malá Aneska ešte väčšmi zahĺbila do seba, usilujúc sa vnútorne poskladať aspoň chabé úlomky z kedysi ucelenej mozaiky nepoškvrneného detstva. Pastorovi nepravníci zvykli krátko

po osudnom nešťastí vyhlasovať, že smrť chorého dieťaťa sa ho ani zďaleka nedotkla tak veľmi ako jeho vnímavej dcérky. Ba poniektorí sa odvážili zájsť až tak ďaleko, že celkom otvorene vyslovili vážne pochybnosti o tom, či vo svojej obľudnej duši nad stratou synčeka vôbec pocítil čo i len štipku ľútosti...

Tak či onak, kazateľ počas pohrebnej rozlúčky s nemilovaným synčekom nepohol ani brvou. Počas nasledujúcich dvoch týždňov sa iba bezmyšlienkovito ponevierať v osamotenom okolí farskej záhrady, bezprostredne susediacej s ovocným sadom. Práve tam ho v druhý septembrový podvečer naposledy zazrela okoloidúca farníčka, ako kľáčí medzi snehobielymi stromami a hlavou mechanicky udiera do kmeňa čerstvo odkvitajúcej jablone. Keď trocha pozornejšie nazrela ponad živý plot, s hrôzou si povšimla, že široké čelo i obe svalnaté zápästia mu zdobia krvavé odreniny...

„Milosrdný Bože, pomôž mi!“, mrmlal si s podivným úsmevom sám pre seba. „Antikrist už nedočkavo prešľapuje pri dverách mojej duše a štrbinou jej tajomstiev nakrka dychtivo dnu. Veru, ten krvilačný katan ju obchádza ako zhubný pokušiteľ premýšľajúc nad tým, ako by sa čím skôr usalašil v jej najtemnejších zákutiach! Ale ja ho nikdy nevpustím dnu, ani keby ma prašivá banda jeho pätolízachov hoci aj žeravými kliešťami zaživa mučila v síre a ohnivom plameni...“

Nato sa horúčkovito pustil do odriekavania akejsi čudesnej modlitby a tak žena v domnení, že kňaz zrejme blúzni v ďalšom záchvate nepričetnosti, radšej rezko pridala do kroku a šla svojou cestou, krútiac nad týmto zvláštnym výjavom hlavou...

Zavčas rána objavila zdesená kostolníčka na robustnej jablони jeho bezduchú mŕtvolu, ktorú svieži septembrový vánok monotónne kolembal na všetky strany. Bola nemotorne priviazaná o konár stromu a pod jej meravými nohami sa v tráve nehybne povaloval odkopnutý stolec z bambusového dreva... Z ľavého vrecka nohavíc jej ledabolo vytrčal dokrkvaný list nasledovného znenia:

Môj milý objaviteľ!

Keď natrafíš na moju hompálajúcu sa mŕtvolu, nesúd' ma priveľmi unáhlene a vedz, že zúfale rozhodnutie siahnuť si na život vo mne neskrsló v jedinom okamihu. Myšlienka na smrť ma prenasledovala poriadne dlho, keďže som už nevládal znášať mučivé pomyslenie na zradu milovanej ženy... Ako mnoho Eviných dcér, aj ona v siedmom roku nášho manželstva podľahla pekelným nástrahám cudzoložstva, čím sa napokon stala nedobrovoľným katom mojej duše. Jej hriešna prirodzenosť, žiaľ, zvíťazila nad zmyslom pre povinnosť a dodržaním manželského sľubu vernosti, ktorým sa mi zaviazala pred oltárom...

Podozrenie, že ani deťom, ktoré mi porodila, v žilách nekoluje moja vlastná krv, iba znásobilo moje niekoľkoročné utrpenie. Neteší ma však jej náhla smrť a rovnako ani chorobné úmrtie nášho synčeka, hoci doteraz netuším, či ho bez obáv môžem pokladať za svojho... Odkedy sa narodil, rovnakú neistotu prežívam aj v prípade otcovstva svojej staršej dcéry Anesky a bez okolkov sa priznávam k tomu, že s touto bolesťou už ďalej nedokážem žiť. Hoci sám neviem, ako obsto-

jím pred Božím súdom, z celej duše sa spolieham na Jeho

milosrdenstvo a zhovievavosť... Verejne sa kajám zo všetkých hriechov, ktoré som počas života stihol napáchať a dúfam aspoň v to, že som bol osožným pastierom Kristovho stáda oviec oprávneného počúvať moje kázanie. Boh mi je svedkom, že som vždy verne slúžil Dánskej evanjelickej cirkvi, kráčajúc v reformačných stopách Lutherovho odkazu viery a majúc na zreteli hodnovernosť Biblie... Áno, našu ústavnú Folkekirchen som odjakživa považoval za duchovnú matku, z ktorej vzišli korene mojej náchylnosti k pravde!

K tomuto pokániu som prikročil nielen preto, lebo mi to horlivo našepkáva kresťanská povinnosť, ale aj zo strachu pred smrťou. Nechcem sa totiž zviňať v pekelných plameňoch, ale stáť pred trónom živého Boha a neprestajne Ho ospevovať za večný dar nebeskej radosti! Od pozemského života očakávam už iba jediný prísľub – že mojej dcére Aneske sa bude ustavične dariť a jej ďalšej výchovy sa ujmu spoľahliví ľudia. Neželám si nič viac než to, aby z nej jedného dňa vyrástla statočná žena, oddaná manželka a zakladateľka usporiadanej rodiny. Boh ju však ochraňuj pred tým, aby sa vydala v šlapajach svojej nemravnej matky a pozabudla na to, že ak človek popustí uzdu nezriadeným vášňam tela, dočká sa trestu v podobe duševného vydedenia z okruhu svojich blízkych... Ach, ako veľmi opovrhujem ľuďmi, ktorí takto žalostne zlyhali! Viem, že som ten posledný, ktorý má právo niekoho súdiť. No ak by som sa aspoň tomuto zdrapu papiera nezveril so svojimi skutočnými pocitmi, zo srdca mi by nikdy nespadol balvan, ktorý ma až doteraz gniavil ani obrovská kamenná guľa. Chcem, aby moji pozostalí vedeli, že za života som nebol práve najhorším človekom, ale moja nehanebná žienka sa dobrovoľne postarala o to, aby som spustol ako tie staré, dažďom i vetrom osľahávané brezy v kostolnej záhrade... Nikdy by som si nebol ani len pomyslel, že jedného dňa si sám takto bohapusto začnem dláždiť cestu do pekla! Od začiatku však pre mňa bolo ľahším sústom vyliť z koryta Baltské more či vlastnými silami doplávať k pobrežiu Antarktídy než odpustiť svojej žene jej odpornú zradu... Nemohol som inak. Musel som skončiť so životom a teraz už len dúfam, že keď sa preberiem na druhom svete, namiesto rozdávenej diabolskej papule ma uprostred pompézskej nádhery neba privítajú žiarivé pohľady anjelov...

Zhrešil som, ale až do dnešného dňa som sa usiloval mať na pamäti výstrahu apoštola Petra, ktorý nás obozretne napomína, že diabol obchádza ako revúci lev hľadájúci, koho by zožral... Síce sa mu podarilo oblúzniť moju pochabú manželku a zahryznúť sa aj do mojej utrápenej duše, no úpenlivo prosím Boha, aby nechal na pokoji aspoň malú Anesku. Nech už ju splodil ktokoľvek, jej srdce je belšie ako sneh a nepochybne si zaslúži lepší a dôstojnejší život, než akého sa pri mne dočkala za posledné mesiace... Budem preto veľmi rád, ak jej budúcnosť položí k nohám svetlejší zajtrajšok.

Pedar Christiansen

Čestné uznanie

V KATEGÓRII PRÓZA

Jerguš Radačovský: *Ak sa zotmie*

Magdaléna Martišková: *Od troch Márií do kríža*

Jozef Kottra: *Sedem vrchov*

Marianna Ibrahimi: *Gertrúda spod Tríbeča!*

Edita Ďurčová: *Quo vadis, Domine?*

Jana Belková: *Príbeh o lipe*

Katarína Holcová: *Hviezda*

Pietna spomienka pri pamätnej tabuli Pavla Hrtusa Jurinu v Klokočove

Ak sa zotmie

Poznám pár miest, kde nám bude fajn. Tak ďaleko, kde nás nedokážu nájsť. Čím ďalej, tým viac vo svojej hlave lietam sám.

Zo snívania s otvorenými očami ma vytrhol poriadny rachot po strete dverí so zárubňou. Už minimálne pol hodiny ku mne neprenikalo žiadne slovo. A keď sa vystrieliť všetky náboje, nasledovalo zabuchnutie dverí, ktoré počuli všetci susedia. Žiadna novinka. Takto sa u nás končila každá hádka. A intervaly sa zvyšovali. Od občasnej škriepky sme sa prehupli ku zvadám raz do týždňa až sme nevedeli rozlíšiť, kedy sa hádame a kedy nie.

Ako manžel som si pripadal už len na papieri. Len pred dvoma rokmi som pred oltárom sľuboval niečo, čomu som už dlhší čas neveril. Ja, X, beriem si teba, Y, za manželku a sľubujem pred všemohúcim Bohom, že ti budem verným manželom, a že ťa nikdy neopustím... A že ťa nikdy neopustím, opakoval som si tie slová napoly pobavene. A že ťa nikdy neopustím. Na to som už nemal nervy. A zrejme ani ona. Uškrnul som sa pre vlastné potešenie.

Konečne som sa zdvihol z gauča. Zo zásuvky som vybral papiere. Rozvodové. Mal som ich už vypísané, len pre prípad núdze. Nečakal som, že sa ho dočkám tak skoro. Počul som, ako sa otvorili vchodové dvere a nasledovalo otočenie zámky. Presviedčal som sa, že mi to je jedno. Nešiel som ju hľadať.

Mal som pred sebou už iba jeden krok – odovzdať papiere. Mal som to premyslené, netrvalo by to dlho a bol by som voľný... Alebo? Pri tej myšlienke sa mi zachvelo srdce. Možno už bláznim, pomyslel som si. Prázdny pohľadom som blúdil po miestnosti. Zastal som až na zarámovanej fotke. Pozerali sa na mňa dvaja mladí ľudia, ona v jeho náručí. Vyzerali šťastne. Dátum v spodnej časti záberu prezrádzal, že to nebolo až tak dávno. Prišlo mi to ako sen. Sen, ktorý sa už nevráti. Dalo sa to zvrátiť? V rukách som držal papiere, ale nedokázal som sa pohnúť.

Bolo mi to ľúto. Čo mám robiť? Pýtal som sa, ale nevedel som, kto by mi mal odpovedať. Boh? To by musel byť ochotný počúvať. Cítil som, že toho nie som hodný.

xxx

Nevydržal som a išiel som ju hľadať. Bola už tma. Od toho, čo som vzal papiere do rúk, sa mi snažila vnoriť naspäť do mysle dávna spomienka. Mohol som mať asi desať rokov. Odvtedy som si na to nikdy nespomenul. Ale teraz sa mi detaily toho dňa vynárali až šokujúco presne.

Pohreb človeka, ktorého som takmer nepoznal. Ale bolo v tom niečo viac, spomienka pokračovala. Rozprávala sa o tom celá dedina. Vtedy mi to prišlo ako malichernosť. Musel som byť poriadne hlúpy, vravel som si v duchu. Manželia vychovali štyri deti, viacerí z dediny im závideli. Pôsobili ako ideálna

rodina, deti sa dostali na prestížne školy a svoje šance nakoniec aj využili. Ale ešte predtým sa stalo niečo, čo otriaslo celou rodinou. Áno, otriaslo, to slovo spomenuli aj rodičia, keď túto problematiku, rovnako ako celá dedina, preberali po pohrebe.

Manželia sa odcudzili. Z jedného dňa na druhý. Alebo to trvalo dlhšie a až jedného dňa prepukli menšie spory do veľkej krízy? Vtedy som nad tým veľmi nepremýšľal. Netušil som, že ma to raz dobehne. Tridsať rokov žili oddelene. V jednom dome, rozvod vtedy nebol v móde, ale oddelene. Boli len spolubývajúci. V ich manželstve zhasla aj posledná nádej. Ich láskavosť sa stratila, povahy stvrdli. Márne sa snažili deti, susedia...

„Kde je zase ten starý?“ počul som raz spoza plotu. „Oplan jeden,“ kliala žena na manžela. Ináč si vraj už ani nevraveli. Deťom sa darilo, najstarší sa stal starostom, z jednej dcéry sa stala právnička, z druhej doktorka a najmladší syn úspešne podnikal. Ale vždy, keď sme ako malí okolo nich prechádzali, zahriakli nás. Teraz sa už nečudujem, v rodičovskom dome už nebola láska. A dotklo sa to celej rodiny.

Ale už k veci. Pohreb. Ten som si pamätal zo všetkého najostrejšie. Z muža sa stal starší pán a choroba si nevyberala. Netrvalo dlho a dlhý spor sa mohol skončiť. Pamätám si, ako som stál s rodičmi pred truhlou a snažil sa jeho rodine strnúť a nasilu podať ruku. Nedalo sa. Tridsať rokov sa s manželkou hádali, oddelili sa a už nikdy k sebe nenašli cestu. Ale ona teraz plakala. Žiaľila najviac zo všetkých, nedalo sa k nej ani dostať, tak to ľudia pri kondolencii radšej vzdali. Jej zlomený hlas bolo počuť až na cestu vedľa cintorína. Nech už okolnosti boli akékoľvek, prežívala veľkú stratu.

A ja nechcem spraviť podobnú chybu, pomyslel som si.

xxx

... a že ňu nikdy neopustím, ani v šťastí, ani v nešťastí, ani v zdraví, ani v chorobe, a že ňu budem milovať a ctiť po všetky dni svojho života.

Svoju Y som vonku nenašiel. Vrátil som sa domov, bolo prázdno. Ihneď som prišiel k stolu, zobral papiere, škrtol zápalkou. Papier som nechal horieť až takmer k svojim prstom, cítil som, ako ma páli koža. Vtedy som zvyšky odhodil do drezu. Chcel som spáliť všetko to, čím som jej ublížil. Netušil som, ako na to. Ale vedel som, že ma predsa len niekto počúva. Nepochyboval som o Ňom. Zahanbil som sa za to, aký som bol.

Po chvíli sa v zámku ozval kľúč a dvere sa otvorili. Nečakal som, kým ich zavrie. Objal som ju so slzami v očiach. „Prepáč,“ nepamätal som si, kedy som naposledy povedal to slovo, ale ulavilo sa mi. Odhodlal som sa všetko napraviť, ale sám by som to nedokázal.

Od troch Márií do kríža

Cesta vyplazila jazyk dohora, ťažko sa po nej štvorá hore do vedľajšej dediny. Dvíhaš pohľad, žmúriš a porovnávaš, či je belší starý závadský kosťol, či v kopci to biele vyhryznuté miesto po vyťaženom piesku. Na čierne preplnené nákladiaky sa cestou odtiaľ ponáhľajú, z korby im odrfkujú biele kúsky drte, cestári v zime nemusia posýpať. Ale mali by. Kalvária začína zákrutou, za olupujúcou sa erbovou tabuľou s viničom a dvojčepeľovými sekerami po každom boku. Za tou zákrutou tu narazilo už zopár áut. Nie je ani prudká, ani nepredvídateľná, iba vynáša. Vymáhačom z poisťovní, predavačom náhradných náhrobných kameňov a opravárom múrikov každého druhu, určite. Väčšinou trafia hydrant pred vašim domom, alebo cintorínsky múrik naproti vám. Ktovie, či majú v posledných sekundách na výber, alebo sa to vyvinie samo.

Čičreš sa práve s kamienkami v predzáhradke, keď tu prask! Biely Renault preletí mrežami cintorínskeho oplotenia a zramuje tri k plotu najbližšie hroby. Tolko sa ešte nikomu doteraz nepodarilo. Pristáva na všetky štyri na poslednom z nich. Vydýchol. Vystrelo ťa. Uznanelivo pokyvuješ hlavou, málokedy máš šťastie na priamy prenos. Toto bola rana! Hádam aj najväčšia, aká tu kedy bola.

Vyberáš si nechťom palca špinu spod ostatných a čakáš, čo sa bude diať. Ani ťa nenapadne volať policajtov. Je tu dosť akčnejších všadeprítomných susedov. Záclonky na najbližších domoch sa už hmýria, bezprízorná bláznivá Štefina, čo denne v blesku rýchlo presádza kvety a kahance z hrobu na hrob, podľa svojho vkusu a uváženia, bez ohľadu na pozostalých a Milan od susedov iste nesedia doma pri šporhelte. Cintorín je ich obľúbená štácia.

Z bieleho auta vystupujú tri biele ženy. Ako z rakety po pristátí. Zbabranom.

Ticho sa poošivali, pár strohými pohybmi rozžehlili telá, vykročili, aby sa po pár metroch zvrtili a stali si vedľa seba, do jedného radu. Každá pred jeden zdemolovaný náhrobok.

Za nimi, vysoko od úrovne očí, na centrálnom ryšavom kríži, preglejkový Kristus pod prístreškom z vlnkovaného plechu, močí si päty v spodku plastovej fľaše, do ktorej sa zapiera vietor a premýšľa. Plast improvizovanej vázy vrzgoce, nevie sa odtrhnúť. Pridrôtovali ho, aj s umelými gerberami. Díva sa na tie tri v kriklavých bundách a čaká.

Mnú si ruky a mlčia. Sú krotké, takmer instantne riedke, hlavy tlačia medzi pleciami, akoby sa modlili a svojím znížením si už-úž pokorne odpykávali aspoň časť viny.

Vieš, že Milan od susedov už volal. Policajtov iste, na záchranku nikto ani nepomyslel. Sme len ľudia. Odkedy pochoval svoju Estiku, cintorínu venuje skoro všetok svoj voľný čas. Pokiaľ práve nevypúšťa žumpu do vášho humna, alebo vám nezhadzuje ríny vzadu na dome, aby po daždi mohol vykričať, že mu šplie-

chate na múr a ako on podá na vás žalobu. Trávi všetok svoj voľný čas. Aj ten váš.

S mobilom na uchu, opretý o rýľ žmúri od kaplnky na podivnú trojicu žien a biely Renault, čo ako obrovský vypálený kahanec tróni na puknutej platni. Ešte stále volá. Už bonzuje.

„...a Máááriu jeho! Ale ho tie dokatovali! Kopa kameňa, štrky, písky, narozhadzovanó, to keď uvidíte, zaplačete...“ škrabká sa za uchom pod čapicou, natahuje krk a škerí sa na zdemolované mramory, v duchu iste ľutujúc, že tam nemá Estiku, prišli by zadarmo k fungl novému poklopu. Prerátava, koľko za ich opravu tie tri krašlice vysolia. Bezprízorná bláznivá Štefina zbiera prevale-né, nárazom odstrelené kahance a s úľubou ich ukladá na iné hroby.

Najstaršia zo žien smrkne, utrie si nos a pozrie po svojich spolujazdky-niach. Sú ešte vyplašené. Nikdy nič také nezažili. Len čakajú, čo s nimi bude. Tak to máme dva úplne rozbité náhrobné kamene, jeden prasknutý, aj s poklopom, stredné platne polámané, neprežili ani betónové podmurovky. Rozprsknutá výzdoba, vence, kahance. K tomu ten plot. Kovové mreže pokrútené, z múrika odbité. Opadala časť obkladu. Prirátajme odťahovku, volaných poli-cajto, súdne trovy a reči cez celý chotár.

Kvokneš si opäť medzi tuje. Nikto nemusí vidieť, čo si videla. Máš špinavé ruky. Aj susedy zaliezli za záclony. Ešte chvíľu sa nechajú zvedavosťou zožierať, kým si na vlastné oči nepôjdu podvečer na cintorín poklebetiť o najnovšom. A vrátiť popresádzané kvety a vence tým správnym nebožtíkom. Teraz nie je čas, aby sa ich niekto niečo pýtal. Spomenú si až potom. Napríklad, keď pôjdu v nedeľu o jedenástej z kostola. Dovtedy majú čas poriešiť konšpiračné teórie.

Čochvíľa prídu žandári, odťahovka a nejakí tí očumovači, čo nevideli, len dostali echo. Musel aj žeriav. Z cintorína sa nedá vycúvať. Od Geschwandtnerky, z malého obchodíka na zazvonenie sa šinú miestni štamgasti. Pomáhajú občas s kopaním hrobov, keď im to ponúknu. Inak sedia s geschwandtnerkí-ným teplým pivom na zastávke busu, škrabkajú vypelichané brady a diškurujú o srdcovkách lievaniciach, čo kedysi rástli popri ceste na Závadu, čo ich stačilo len ošúchať o košeľu. Olovo, neolovo, len ošúchať. Také ti boli! Raz-dva sa ľahšie kráčalo na svedčanie alebo do roboty, do kameňolomu. Niet lievaníc, niet robo-ty, len kostol svieti zakončujúc cestu. Márne. Vyzerá z roka na rok ďalej, belší a stratenejší na pozadí vyťaženého piesku.

„Čil ti dajú papíre bárskomu.“ vraví Peter.

„Sopliakom kúpi otec fáro a taký sopliak neví, čo od dobroty.“ pritaká Ján. Preglejkový Kristus sa strasie. Zaprel sa doňho vietor.

Žeriavnik vrieska, aby tam dolu dali pozor, že fúka, nech nenarobí viac škody, ako osohu. Biely Renault omotaný popruhmi a lanami sa kýva meter nad zemou, ako obrovská duša, čo nemá šancu vzlietnuť. Musia jej takto pomáhať. Tri ženy majú malé dušičky.

“Ja som Mária, toto tiež, je to rodina a toto menovkyňa, nevesta. Ona šo-férovala. To je jej auto. Kúpili sme jej ho k osemnástke, za maturitu, snažilo sa dievča...” priznáva žena diktujúc svoje nacionále a rozčarovanie z dnešného dňa.

„A vy ste...vy ste...ktorá to Mária? Mária, Mária...tá Kleofášova? Šak mám pravdu?! Jasnéeé! S otcom som bol na vojančine...“ obracia sa žoviálny príslušník na druhú. Posledná iba plače. Je jej jasné, že to bude celé hlavne o nej. Všetky oči na ňu. Všetky oči na mne. Dajú jej to vyžrať až do dna. Bude plakať? Bude plakať.

„A ty prečo plačeš?“ pýta sa jej svedomie, ktorému ešte nedoplo, čo sa to stalo. Najmladšia si utrie slzy. „Žije!“ To je to hlavné. Uverila.

Kristus vie, že môžu Bohu ďakovať, že sa znova narodili. Jemu sa to nepodarí. Šróby sú zhrdzavené, ale preglejkové ploché telo nepustia. Hlavu má nabok, aj tak skrz lipy nevidí, ani jeho nevidia, môže sa len vcítiť. Aj tak vie.

Za krížom sú prázdne vaničky od sviečok. A plné igelitky lanského lístia z líp, čo podvihli mandle kaplnke, až jej praskli nervy na celom boku. Ktosi k prázdny kahancom prihodil aj trs vyschnutej chryzantémy. Ak ho nájde bezprízorná bláznivá Štefina, skúsi ho presadiť niekomu pri päty. Tak, aby mal každý niečo. Aby nebolo smutných hrobov.

Najmladšia odchádza s policajtmí, bude im mať, čo vysvetľovať.

Milan opretý o rýľ, ako pravý záhradník, sa díva. Všetko sa rýchlo zbehlo. Mladá má hádam známosti. Inokedy by to riešili aj tri dni.

„Máááriu, jeho!“ odfrkne si bokom, pozabudnúť sa, kde je. Strasie ho. Pootáča sa, koho má za svedka, ale radšej preventívne otočí sa čelom ku kaplnke s rozpáraným bokom, zošuchne čapicu a odmrmle čosi do žmolených okrajov. Bezprízorná bláznivá Štefina ledva čaká, kým sa dav rozprchá, potom pozbiera, čo zostalo a dá tam, kde nič nemajú. Všade by mali z tohto tu niečo mať. Pre každého je tu niečo...

Svätí odpustia...

...„lebo nevedia, čo činia.“

Sedem vrchov

Už dávnejšie ma zaujala pozvánka na premodlenie „siedmych vrchov“. V prvej chvíli som plánoval takúto modlitbovú aktivitu uskutočniť cez sedem skutočných prevýšení v našom meste. Vráťane nadjazdu ponad železničnú trať. Napokon ma však sestra Mary voviedla do reálneho obrazu. Poslala mi krátke video z akcie *Mladé víno* roku 2010 s otcom Jankom Bucom a k nemu premietnuté svedectvo z amerického prostredia. Táto výpoveď hovorí o politickej, či životnej situácii nielen v Amerike v roku 1975, ale aj v celosvetovom meradle. Rozpráva o vrchoch, ktoré vládnu svetom, ktorým domínuje vrch Obchodu. Náboženský postoj, či cítenie väčšiny ľudí zamestnaných v týchto inštitútoch akosi nevidieť ani necítiť. Neodzrkadľuje sa vo výsledkoch ich práce. Takže myšlienku „siedmich vrchov“ som prispôbil pre naše mesto a v rámci druhej vlny pandémie ju prepísal svojimi nohami. Štyridsať päť rokov po videovej správe z Ameriky...

Do ulíc mesta som vyrazil tesne pred celoplošným testovaním Co-vi-du-19 s mapou v hlave a ružencom v ruke. Šiel som podľa inštitútov, zariadení a budov, ktorým som priradil identitu podľa predošlého videa. Spustil som boj na siedmich strategických frontoch. Začal som tak zápas mladej, ale i mojej generácie o zúfalú potrebu získať tieto vrchy vplyvu naspäť. Naspäť do kresťanského myslenia, cítenia a takých zákonov pre náš národ, ktoré potom budú prinášať len dobro, pokoj a blahobyť nás všetkých.

1. vrch RODINY – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, – *kde sa na nasledujúcu generáciu prenáša buď požehnanie, alebo kľatba (cit. z videa).*

V rannom šere som sa s láskavým objatím oprel o niekoľkokoposchodovú budovu a začal modlitbu. S ružencom v ruke o mramorové platne som priložil kameň z hory Gargano, kde nás – pozemšťanov bol trikrát navštíviť a povzbudiť osobne Svätý Michal archanjel. Úprimne sa pomodlil k tomuto nebojácnemu ochrancovi proti zlobe a úkladom diabla a rozbehol radostný ruženec s tajomstvom – *Ježiš, ktorého si, Panna, z Ducha svätého počala.* Presne tak, ako sa aj tento inštitút zaoberá a stará o počaté a narodené deti, o rodinu... Prosím o „*dar nábožnosti*“ pre toto zariadenie a jeho zamestnancov. Dokončím a kráčam k druhému vrchu nášho mesta.

2. vrch MÉDIÍ – JUNIOR, Mestské kultúrne stredisko, – *kde vládne niekoľko zložiek, v ktorých sú informácie interpretované cez optiku dobrého, alebo zlého (cit.).*

Úkon modlitby zachovávam v započatom rytme. Modlitba k Svätému Michalovi archanjelovi s priloženým kameňom o mediálne a mládežnícke sídlo, preložím krížik svätenou vodou utužený tajomstvom ruženca – *Ježiš, ktorého si, Panna, pri návšteve Alžbety v živote nosila.* A či táto zvesť Panny Márie pre

príbuznú, svätú Alžbetu do Ain Karimu v judských vrchoch nebola takou mediálnou správou? Určite bola. A akou významnou a dejinnou?! Správou pre celé ľudské pokolenie! Pre jeho dejiny.

Rozjímam v modlitbe a prosím o „*dar poznania*“.

3. vrch OBCHODU – Ditúria Shopping Center, – kde ľudia budujú a usku-
točujú niečo na slávu Boha, alebo na slávu ľudí. Kde sú zdroje zasvätené Božie-
mu kráľovstvu, alebo sa ich zmocnili sily temna (cit.).

Modlitba s dotykom svätého Michala archanjela, krížik a tajomstvo – *Ježiš, ktorého si, Panna, v Betleheme porodila*. Aj vtedy tam bol stisk, nebolo miesta na nocovanie. Veď bolo sčítanie ľudu. Preto prišiel aj Jozef s Máriou do svojho rodného mesta, Betlehema, aby sa zapísali. Bolo tam však veľa národa a pre nich nijakého miesta v hostinci. Jozef sa postaral len skromne o svoju rodinu. Prenocovali v maštaľke, kde Panna porodila svojho prvorodeného syna, zavi-
nula ho do plienok a uložila do jasiel.

Premýšľam a rozoberám „*dar rady*“.

4. VLÁDNY vrch – stojím a uvažujem o najfrekvencovanejšom centre –
Mestský úrad, – *kde je zlo buď zviazané, alebo schválené (cit.)*.

Požehnanie s modlitbou odriekam podľa osvedčenej pravidelnosti. Tajom-
stvo – *Ježiš, ktorého si, Panna, so svätým Jozefom v chráme obetovala*. Premie-
tam si v duchu množstvo všetkých tých požiadaviek a návrhov našich spoluob-
čanov, ktoré predkladajú na tento dôležitý inštitút. Ale myslou mi zároveň lieta
aj spomienka na generáciu mojich rovesníkov, ako sa dodnes chvália, že svoje
deti „krstili“ na Mestskom úrade. Na rozdiel od nás, kresťanských rodičov, ktorí
sme svoje deti Bohu obetovali a zasvätili v chráme! Nezostáva mi nič iné, len
prosiť o „*dar rozumu*“.

Prebehnem uličkou Na Bašte a ocitám sa vo farskom Kostole svätého Mi-
chala. Krátka poklona a vyznanie, moje osobné za nás, starých rodákov, za to-
to naše mesto. Pri kostole misionársky kríž a hneď potom morový stĺp Panny
Márie kade prejdem ku kláštornému Kostolu svätého Jozefa. Tu sa mi patrí
poprosiť tajomstvom ruženca,

– *Ježiš, ktorého si, Panna, so svätým Jozefom v chráme našla*. Tíško sa dví-
ham z modliaceho pokľaku a vstupujem do malého parčíku, pôvodného hlav-
ného námestia starého mesta.

5. vrch NÁBOŽENSTVA – Trojičný stĺp z roku 1777, – *kde ľudia uctievali*
Boha v Duchu a pravde, alebo sa uspokojia s náboženským rituálom (cit.).

Skláňam sa a zapalujem ďalšiu sviečku s tajomstvom – *Ježiš, ktorý bol po-
krstený v Jordáne a začal svoje verejné účinkovanie*. K päte Trojičného stĺpa kla-
diem kamienok z Gargana a prosbu k Michalovi archanjelovi, ako aj všetko
ostatné, čo doposiaľ. Z darov Ducha Svätého vyberám „*dar sily*“ a takto povzbú-
dený ukrajujem cestu ďalej.

6. vrch VZDELANIA – vyberám si neďalekú Obchodnú akadémiu, – *kde*
sa vyučuje pravda, alebo lož o Bohu a Jeho tvorstve (cit.).

V závetří budovy školy, bývalej mešťianky, kde študovali i moji rodičia pod dozorom pátrov a kňazov neďalekého kláštora – *menších bratov*, sa tíško modlím. Kamienok v ruke, opretý o budovu školy, úmysly a prosby. Tajomstvo mi zvestuje

– *Ježiš, ktorý zázrakom v Káne Galilejskej otvoril srdcia učeníkov pre vieru*. Naším rodičom tú vieru v tejto budove vstepovali do srdca i do pamäti skvelí ľudia tohto mesta. A bolo to jedno, či to boli študenti – chlapci a dievčatá z iných vierovyznaní vrátane židovskej mládeže, cirkvi bratskej alebo inej denominácie. Môj ocko mal najlepších priateľov práve z ich radov. Neskôr sa tu otvorila Stredná všeobecno – vzdelávacia škola, prerástla do gymnázia a zdá sa, že tak, ako všetky vzdelávacie inštitúty, aj táto stratila svoje poslanie vyučovať pravdu o Bohu a Jeho stvorenstve...

Preto s úctou k svojim drahým rodičom a celej ich generácii prosím o „*dar múdrosti*“.

7. vrch UMENIA a ZÁBAVY – oslovuje ma stavba oproti, Synagoga, – *kde sú hodnoty a mravnosť buď oslavované alebo zdeformované (cit.)*.

Prvá písomná zmienka o Židovskej obci v Leviciach pochádza z roku 1713. Budova bola prozreteľnosťou zachovaná a zrekonštruovaná v roku 2012. Dnes sa využíva na kultúrne podujatia všetkých odvetví a smerov, šírenie a propagovanie vzdelanosti a umenia. Preto po modlitbách, ktoré som pri tomto siedmom vrchu nášho mesta predniesol a ukončil, mi úžasne vhod prišlo nasledujúce tajomstvo posvätného ruženca – *Ježiš, ktorý ohlasoval Božie kráľovstvo a vyzýval ľud na pokánie*. Keď som k tomu pripojil i siedmy dar Ducha Svätého „*dar bázne voči Bohu*“, smelo a s radosťou som vykročil na putovanie okolo mesta.

Vyšliapol som na Kalváriu a svojimi slovami, myslou i srdcom premodlil moje rodisko a inštitúcie, pri ktorých som sa ešte nezastavil. Spustil sa dolu k Židovskému cintorínu, popod Krížny vrch prešiel okolo kaplniek, krížov a sôch svätcov. Kúsok strmo na sever, kde som vzápätí otočil a odrazil na východ. Pokračujem cez Nixbród a Svätójánsku pustatinu ponad sídlisko Vinohrady. Dostanem sa nad Staré Levice, dnes vinohradnícku lokalitu a vyleziem na vyhladkovú vežu vrchu Vápnik. Odtiaľ dolu na rovinu, pozdravím chovné rybníky a obídem Priemyselný park. Cez rozbitý nadjazd sa vraciam nazad do mesta.

Tých kahančekov som zapáli päť a ružencov premodlil sedem. Päť rán Ježiša Krista a biblická sedmička plnosti...

Teraz, priatelia, Vám však neviem povedať, čo mi dobíjanie siedmich vrchov nášho mesta prinieslo. Ja som v tom putovaní hľadal len Pokoj a Dobro pre naše mesto.

Ovocie sa však dostavilo nečakane. Akosi rýchlo dozrelo. Lebo od tých čias konáme púte okolo mesta bezmála v týždenných intervaloch. Niektorí len doma, na kolenách. Ale tí druhí tie kolená aj ohýbajú, keď pri modlení kráčajú...

Bohu vďaka za silu a pokoru nás všetkých.

Pútnik Jozef

Gertrúda spod Tríbeča!

“**H**u-huuuu! Hu-huuuu! Hu-huuuu!” Ten zvuk mi dráždil uši. Sovy vždy húkajú, ale skôr večer a v noci. O takomto čase je to akési záhadné.

“Hu-huuuu! Hu-huuuu!” ozýva sa mestom ešte viac. Idem sa teda radšej pozrieť, či sa niečo sovám nestalo. Bývajú v stromoch okolo kostola.

“Haló, deje sa niečo? Prečo tak húkaš? Veď si prekričala aj kostolné zvony!”

“Hu-huuuu! Kto ma budí? Občas húkam zo sna, ale ti-chúč-ko. Toto iste nie som ja. Choď pozrieť z druhej strany kostola, tam býva ďalšia sovia rodina. Nás nechaj spať. Hu-huuuu!” povedala nahnevane sova.

“Prepáč, bála som sa o vás.” Moja odpoveď už nikoho nezaujímala. Započúvala som sa lepšie, odkiaľ ide ten prenikavý zvuk. “Hu-huuu!”

Obišla som kostol dokola až k hlavnému vchodu. Ozýval sa z neho zvuk orgánu a spev spevokolu, ktorý nacvičoval nové piesne.

“Hu-huuuu!” preruší ma z môjho zahĺbenia sa do piesne, ktorú som prvý krát počula a páčila sa mi. Pozrela som napravo a...našla som to! Ten zvuk ide odtiaľ. Z koruny stromu, ktorý je iste starší ako samotný kostol.

“Ahoj, niečo sa deje? Prečo tak húkaš takto cez deň? Prekričala si kostolné zvony, aj spevokol!”

“Hu-huuu! Hu-huuu! Pravdaže sa niečo deje! To si ty rehoľná sestra Mária? Spoznala som ťa podľa hlasu.”

“Áno, som to ja. Čo ma nevidíš?”

“Hu-huuuu! Hu-huuuu! Nemôžem pohnúť hlavou, preto ťa nevidím. Ako sa postarám o svoje deti? Potrebujem lekára. Celý deň sa modlím, nech si ma niekto všimne a pomôže mi. Hu-huuu! Ďakujem Bože! Hu-huuuu!” nariekala sova.

“Ahá! Počkaj teda! Skúsím vyliezť na strom za tebou. Aj keď som na strom nikdy neliezla, skúsím to a pomôžem ti!” Začala som sa šplhať. “Prečo musíš bývať tak vysoko? Ach! Uf! Ale ja sa tam dostanem!” Snažila som sa prekonať prvý konár. Napadali ma všetky modlitby a prosby s cieľom pomôcť trpiacej sove. V tom sa mi ale šmykla noha a zletela som na zem.

“Sestra Mária, ste v poriadku?” ozval sa milý hlas. Taký milý, aký má len jedna osoba. Evka! Milé dievča, ktoré chodievala pomáhať na faru, spieva v spevokole a aj nám, rehoľným sestrám robí svet krajší.

“Prečo leziete po stromoch? Nechcem byť drzá, ale mali by ste túto činnosť nechať radšej pre deti ako sme my. Predsa len, môže sa vám hlava zatočiť...a potom dopadnete takto. Snáď ste si nemyslela, že v tej výške sa vám nezatočí hlava!” chcela ma ukludniť Evka. Bola vždy veľmi milá a nikdy by mi nepovedala, že moja postava nie je celkom stavaná na lozenie po stromoch. Veď sa podo mnou zlomil hneď prvý konár. Aj keď bol trochu primoc tenký a iste by

sa zlomil aj pod takým ultra ľahkým dievčaťom, akým je Evka.

“Hu-huuu! To sa pod ňou zlomil ten suchý konár! Chcela mi pomôcť! Hu-huuu!” plakala ďalej sova.

“Počkaj Gertrúda, už idem!”

“Kto je Gertrúda?” spýtala som sa Evky. Chcela som si byť istá, že môj pád viac nikto nevidel.

“Gertrúda spod Tríbeča je moja kamarátka sova, ktorá býva tu na strome. Nacvičovala som v kostole nové piesne a začula jej plač. Tak som jej utekala na pomoc. A ako vidím, nebola som prvá. Ďakujem sestra Mária, že ste chcela pomôcť mojej priateľke.” vysvetľovala Evka popri tom, ako sa šplhala na strom – ako neverica.

“Vidíte, takto sa lezie po stromoch!” kričala a strácala sa v korune stromu.

“Ahoj Gertrúda spod Tríbeča!” ozývalo sa.

“Hu-huuu! Aká som šťastná, že si prišla Evka! Kým by sa ku mne niekto dostal, moje sovíčatá budú mať za sebou aj sviatosť birmovania. Kde si? Pod ku mne! Hu-huuu!”

“Však som pri tebe, čo ma nevidíš?” čuduje sa Evka.

“Pravdaže ťa nevidí, veď je sova!” snažila som sa vysvetliť Evke.

“Ale sova má dobrý zrak, nie?” pýta sa Evka popri tom, ako Gertrúde spod Tríbeča hladí krk a kontroluje, či nie je zranená.

“Má síce veľké oči, ale nevie nimi hýbať. Preto keď sa chce niekam pozrieť, tak musí otočiť celú hlavu. A keďže nemôže pohnúť hlavou, vidí iba pred seba...” snažím sa byť aspoň trochu užitočná, keď už nevyleziem na strom.

“Mám to!” vykrikla víťazne Evka popri ískaniu sovích pierok.

“Hu-huuuu! Hu-huuuu! Evka, poklad, ako si to dokázala? Veď ja môžem otočiť hlavou! Hu-huuuu!” teší sa sova.

“Toto bol ten problém!” zdvihla Evka sove priamo pred oči dlhé borovicové ihličie. “Toto si mala zapichnuté vzadu v krku. Ešte ťa trochu pomasírujem a budeš lietať lepšie ako lietadlo.”

“Hu-huuuu! Ďakujem Evka! Si nielen krásna, ale aj dobrá a múdra. Ako sa ti odvdáčim?” pýtala sa šťastná sova.

“Nič nechcem kamarátka moja. Len sa poriadne staraj o svoje sovíčatá, nauč ich modliť sa a spievať. Nech spievajú každému, kto sa bude chcieť ísť pomodliť sem do kostola, alebo len tak sedieť na lavičke. Bez vás by tento kostol stratil svoje čaro. A vďaka vášmu spevu bude znieť krásne aj náš spevokol.

Evka zliezla zo stromu.

“Ste v poriadku sestra Mária?” spýtala sa ma a pomohla mi posadiť sa na lavičku. Gertrúda spod Tríbeča síce od únavy zaspala, ale my sme sa započúvali do spevu vtákov, ktorý dopĺňal spevokol z kostola.

Quo vadis, Domine?

Ziara matného úsvitu dodávala ružovkastý nádych Albánskym horám, obostierajúc ich zo všetkých strán zvláštnym oparom utkaným z hmly. Nad krajinou opäť raz začalo vychádzať slnce. A všetko naokolo sa prebúdzalo k životu...

Na dláždenej ceste vedúcej z Ríma ozývalo sa buchotanie sandál i klopkanie pútnickej palice. Kráčali ňou dve postavy. Jedna pripomínala uschnutý strom – jej pohyby sa vyznačovali pomalosťou, kým druhá, nižšia, postupovala s ľahkou svižnosťou vpred.

Starec a chlapec. Čudná dvojica. V tichu a v samote sa kontrast medzi nimi ešte viac zvýraznil... Cieľ ich putovania bol však odlišný. Nasarius mal Petra len odprevadiť, a potom sa vrátiť nazad do „Nerovho mesta“. Dlaždicami Appiovej cesty viedli ich kroky k rovinám Campánie. Východným smerom im výhľad „spestrovali“ hory, ktoré sa ponášali na chrby mohutných obrov. A chlapča sem – tam svojho spoločníka podopieralo, usilujúc sa mu aspoň trochu uľahčiť.

Staručký apoštol sa z Ríma poberal s obavami. Desil sa toho, čo sa v ňom deje s tými, ktorí do srdca prijali vieru v Krista... Urobil dobre, keď podľahol nátlaku svojich verných a ich prosbám, aby sa aspoň on sám zachránil? – Nemal radšej ostať tam, kde bol doteraz – uprostred stáda oviec, ktoré z Božieho príkazu „pásol“? Odchádza preč práve v časoch najväčšieho prenasledovania kresťanov rímskou mocou. No zdá sa, že nemal na výber: argumenty, ktoré mu predostreli Ježišovi verní skrývajúci sa pred bedlivým zrakom rímskej vrchnosti vo svojich príbytkoch aj v katakombách, zivali svojou nepopierateľnosťou... Áno, v Ríme striehla smrť! Číhala na každom kroku. Bola každodennou sprievodkyňou prvých kresťanov. Pravdou je, že si nikto z nich nemohol byť istý tým, či k nemu dnes – zajtra nevtrhnú rímski vojaci a neodvlečú ho spoločne s rodinou do temnice. A takáto „návšteva“ väzenia mohla sa skončiť jedine smrťou v aréne... Apoštol Peter sa však stal stredobodom lásky, úcty i pozornosti tajných kresťanských zhromaždení. Preto sa mnohí uzniesli na tom, že Pánov niekdajší učeník musí zostať nažive. Jeho povzbudenie predsa potrebujú aj bratia z iných končín a miest... Nesmie zahynúť v hniezde cisárskej krutosti! – A tak ho so slzami v očiach vychystali na cestu. Spoločne s Nasariom mal doputovať až k Albánskym horám či ešte o kúsok ďalej, kde ho mala očakávať malá skupinka ďalších spolubratov. Ich úlohou bolo vziať ho do Antia. Odtiaľ by už loďou doplával na Sicíliu alebo do Neapola. Po krátkom pobyte v týchto končinách mal v úmysle vybrať sa do zborov v Jeruzaleme, Antiochii či v Efeze, od ktorých ho delila diaľka a vody Stredozemného mora...

Peter i chlapec mlčali. Odrazu však apoštol zastal. Pohľad mu ustrnul na akomsi neviditeľnom bode, ktorý mal pred sebou... Nasarius sa prekvapene

zahľadel do jeho tváre. „Otče, čo vidíš?“ spytoval sa s údivom v hlase. No odpoveď neprichádzala. Starec akoby onemel. Palicu vypustil z vráskavých rúk a aj sám najprv padol na kolená. Ako blesk z jasného neba sa mu pred očami zjavilo jasné svetlo. „Rabbi!“ zvolal zúfalo i zmätene, „Ó, Učiteľ!“ Potom sa jeho vetché telo zosunulo priamo na zem, kde zostalo bez pohnutia ležať. Po chvíli však zodvihol hlavu pokrytú šedinami a tíšinu preťalo prerývané dychčanie jeho hlasu: „*QUO VADIS, DOMINE.?! – KAM KRÁČAŠ, PANE?*“ „*Do Ríma,*“ zaznela rozhodná odpoveď z centra svetelného zoskupenia. „*Áno, Peter, ja idem nazad do Ríma. Vraciam sa, aby ma tam ukrižovali po druhý raz...Keď ty opúšťaš môj ľud, vedz, že Ja – Ja ho nikdy nezanechám! Hoci by sa moje telo znovu muselo podrobiť trýzneniu rímskych bičov aj kincov, náhlím sa potešiť svojich verných.*“ Len čo sa tieto slová Petrovi dostali do uší, zabeďákal. Vstal. Bol ako omámený. To kvôli jeho slabosti sa Kristus opäť vracia na miesto, na ktorom vytrpel potupnú smrť na kríži! Ak je sám Boh ochotný zniesť také dačo znovu, ako sa on – biedny červ, ktorý sa raz beztak navráti do prachu – opovažuje uni-kať pred nebezpečenstvom smrti??? – Nie. Už vedel, čo urobí.

Zjavenie pominulo. Chlapec, dovtedy veľmi preľaknutý, sa trocha upokojil, keď zbadal, že apoštolovi je už lepšie. Jemu samému nebolo dopriate uvidieť Kristovo tajomné svetlo, ktoré učeníka navštívilo... Podišiel k nemu a spýtal sa, akoby opakoval ozvenu predchádzajúcich slov: „*Quo vadis, domine?*“ Peter sa na Nasaria len uprene zahľadel a odvetil: „*Do Ríma!*“ Obaja sa vydali na spiatočnú cestu.

O ďalšom osude Pánovho vyvoleného rozhodol sám Najvyšší. Na istý čas sa apoštol opäť stal oporou i útočiskom veriacich duší. Neúnavne ich povzbudzoval v úsilí vydržať všetky muky. Vďaka nemu očakávali smrť so zdvihnutou hlavou. Všetky Kristove ovečky horľivo krstil a svoju službu v Ríme vykonával aj iným spôsobom. Nebezpečenstva sa viac neobával. Nakoniec svoj život zavŕšil pribitím na drevo kríža, hoci si z úcty k svojmu Bohu sám žiadal tento trest pozmeniť. Ukrižovali ho dolu hlavou.

Príbeh o lipe

Bola raz jedna dedina, ktorú obopínala hora s množstvom ihličnatých stromov. Medzi stromami sa vynímala lipa s jemnými lístkami na pevných konároch tvoriacich jej bohatú korunu. Občas keď v jeseni sa prehnal lesom vetrík, prinášala do okolia príjemnú šumivú melódiu. Jej vôňa sa miešala s vôňou ihličia aby obšťastnila návštevníkov lesa. Dlhو bola hora čistá a nevinná, nedotknutá ľudskou rukou. Občas si ľudia prišli pozbierať lesné plody, alebo oddýchnuť, uhasiť smäd k studničke. To všetko prešlo ako voda.

Jedného dňa do hôr prišlo veľa ľudí. Lipa si povzdychla, bol to povzdych radosti. Bola šťastná, že tu opäť niekto zavítal. V tom štastí si v prvom okamihu ani len nevšimla, že jeden muž vytiahol z batoha sekeru a zaťal do smreka, ktorý bol niekoľko metrov od nej vzdialený. Keď však počula bodavé zvuky nástroja uvedomila si, že niečo nie je v poriadku. Človek zaťal do živého kmeňa stromu. Ešte nikdy nevidela ako človek spôsobuje bolesť smreku, alebo jedličke. Veď na tom predsa nezáležalo, aký to bol strom. Podstatné bolo, že to bol strom aj keď niekoľko metrov vzdialený od nej. O chvíľu sa však nepríjemný zvuk približoval stále bližšie. Spolu so zvukmi sa blížil aj strach. Známy zvuk však vystriedal nový a oveľa silnejší. Lipa pochopila, že strom spadol. Spolu s pádom stromu sa po lese rozliala príjemná vôňa ihličia a smoly. Lipa sa chvela, vietor ju kolísal z boka na bok. Čochvíľa už hlasy zneli oveľa silnejšie. Sekera zakvílila od úderu do hrubej kôry stromu. Lipa zmeravela, myslela, že na ňu prišiel rad no mylila sa. Ostrý nástroj sa už zatínal do starého vysokého smreka, ktorý stál vedľa nej a týčil sa až do neba. Ten zvuk bol neznesiteľný a lipa si priała aby ho radšej nepočula. Želala si aby prišiel veľký vietor aby zahatal ten žalostný plač jej suseda. Ľudia ho nepočuli no keby ho počuli, určite by svoje úmysly zmenili, pomyslela si lipka. Čoskoro už strom spadol, tesne vedľa nej a lipa opäť zacítila tú známú vôňu čerstvého ihličia a smoly. Lipka čakala na svoj osud, premietla si v duchu koľko rokov tu takto stála a nik jej nikdy nesiahol na život. Teraz sa čas naplnil, bude musieť nasledovať úbohé smrekы. Niečo studené sa jej po chvíli oprelo o kmeň, zistila, že prišla jej posledná minúta a vypustila slzy. Prvýkrát v živote sa rozplakala, vedela, že jej slzy nepomôžu, no slzy padali ako jesenný dažď. Zrazu počula hlasy a čepeľ sa oddelila od kmeňa stromu. Nastalo ticho, nemohla stále uveriť, že ľudia sú preč. Stála dlho ticho aby sa uistila, že tu už z nehostinných návštevníkov nezostal nik. Keď sa však les zastrela tma začala myslieť pochmúrне. Obávala sa, že ľudia odradili iba slzy, ktoré si pomýlili s dažďom ale aj blížiaci sa noc. Predpokladala, že zajtra ju už šťastie obíde. Drevorubači vyrúbu všetky stromы v lese. Lipka zaplakala, hlboký žiaľ vycítil smrek vedľa nej.

-,Prečo plačeš lipka, vieš veľmi dobre, že drevorubači nás všetkých dajú dole. To je osud každého z nás.

-,Bola som naivná, keď som si myslela, že jedného dňa toto utrpenie pomíne. Teraz viem, že som sa mýlila. Je čas, aby som sa pobrala do sveta.“

-,Do sveta? Veď máš korene zasadené hlboko do zeme. Ako by si mohla ísť do sveta, tvoje miesto je v tvojej rodnej zemi.“

-,Nechcem ešte zomrieť, som ešte mladá.“ Lipka si vzdychla, smrek ju počúval, pri dotyku s vetrom sa smrek vždy priblížil k lipke aby ju utíšil, aby pokračovala na duši.

-,Všetko márne, ak chceš zahynúť kamarát môj tak si zostaň tu. Ja musím ísť ďalej, cítim, že ešte môžem byť stále užitočná. Nechcem skončiť v peci, ale chcem prinášať radosť svojou prítomnosťou.“ Lipa sa zatriasla, len nevedno či od zimy, alebo od strachu. Smrek tuho zaspal a nevyšimol si ako lipka do rána zmizla.

Oddelila sa od zeme, korene vytiahla a kráčala do sveta. Našla si miesto pri potôčiku, neďaleko skromného domčeka. Lipka cítila, že tu jej bude dobre. Nebol tu žiaden ihličnatý strom, len jedna jablonka a breza. Smrekky boli vysoko v horách, tie smrekky, ktoré lipka opustila. Hlavne, že si našla naozaj dobré miesto. Tu určite neprídu drevorubači, veď čo by tu aj robili, pomyslela si. Lipka pookrila, už sa začalo rozvidnievať. Až, keď slniečko vykúkalo spoza hory, všimla si ako je tu krásne. Tu bude jej raj, potôčik, ktorý pretekal niekoľko metrov od nej, jej ovlažoval korene. Jeden vtáčik jej sadol na konár a prihovoril sa štebotaním – aj to bol prejav šťastia. Šťastia, ktoré na ňu čakalo. Veď už prišiel prvý návštevník a veru bolo to srdečné privítanie. Vtáčik trilkoval, o chvíľu sa pridali ďalšie a sadli si na konáre lipky.

-,Lipka, kde si sa tu vzala tak skoro ráno?“prihovorili sa vtáčence.

-,Aké je príjemné počúvať váš nádherný spev. Dnes som unikla smrti ale vaša spoločnosť je mi náhradou za všetko utrpenie. Prišla som z lesa, ktorý sa rozprestiera nad domčekom.“ Slová lipky vtáčikov povzbudili a začali vyspevovať ešte hlasnejšie. S prebúdzaním prírody – príchodom vtáčikov sa o chvíľu ozvali hlasy ľudí v domčeku. Deti vybehli na dvor a začali sa naháňať. Príjemný džavot lipku rozveselil, sledovala ich hodnú chvíľu.

-,Ach to je radosť, konečne nepočuť drevorubačov, ako kráčajú po lese a praskajúce konáre pod ich nohami.“ Tie zvuky jej stále rezonovali v pamäti. Opojená novou nádejou si nevyšimla, že deti pribehli celkom blízko.“

-,Včera tu určite nebola!“ povedalo malé dievčatko chlapčekom rovnako malému.

-,Si si istá? Ako by tu mohol za jednu noc vyrásť taký veľký strom. Ocko povedal, že strom rastie aj sto rokov.“

-,Zavolám ocka a ten určite bude vedieť, či tu bola lipka alebo nie.“ Obe deti sa stratili a o chvíľu sa vrátili aj s oteckom.

-,Pekná lipa, statná“, povedal muž a zaklopal na kmeň lipy, to je zvláštne, priam nezvyčajné aby strom narástol do rána. Včera tu ešte určite nebola.“ Muž potom zobral deti a pobrali sa zasa do chalúčky. Otriasla sa lipka, zachvela sa

nevedno, či od radosti, alebo od strachu. Neprijemný pocit z návštevníkov ju nemohol akosi opustiť. Jej obavy sa potvrdili, keď sa deti vrátili s oteckom. To by bolo v poriadku, no lipka zbadala, že muž má v ruke píľku.

„Dlho som hľadal statnú lipku, táto mi priamo pred domom vyrástla. Bude dobrá, vyrobím z nej Marienke novú bábiku a Adamkovi, hádam aj autíčko.“ Deti po ockových slovách začali vyskakovať a kričať slová slávy. Tešili sa jednoducho už na nové hračky. Lipka sa zatriasla od strachu, vedela, čo sa chystá muž s lipkou urobiť. Teraz ju premkla panika, od ľaku nemohla ani slzu vyroniť. Keď sa chladný kov dotkol jej kôry želala si, aby bola zrezaná čím najrýchlejšie, aby veľmi netrpela. Nevládala čeliť zasa nebezpečenstvu. Keď si myslela, že bude v bezpečí, nočná mora sa opäť vrátila. Po chvíli však začali padať po lipke kvapky vody, boli to slzy, ktoré sa rinuli z pochmúrneho neba. Zdá sa, že aj samo nebo nepripustilo nespravodlivosť. Teraz už cítila, že čepeľ ostrého nástroja ju prestala chladíť. Silný dážď, votrelcov odohnal do skryš. Lipka si uvedomila, že dážď ju zachránil no nie na dlhý čas. Začala však uvažovať nad tým, čo si počne ďalej. Muž sa opäť vráti, len čo dážď pominie. Šťastie ju však neopúšťalo, kvapky vody padali až do neskorej noci. Potom však nastalo ticho a dážď sa už nevrátil. Uvedomila si, že bude musieť opäť hľadať svoje miestečko-ktoré by mohla nazvať domovom.

O polnoci vytiahla staré korene z čiernej hliny a pobrala sa do sveta. Chodila po horách aj dolinách niekoľko dní, celé mesiace ba aj roky. Nemohla sa nikde usadiť, hľadala pokoj, no nikde ho nemohla nájsť. Korene lipku nenosili tak rýchlo ako v mladosti, boli už vysušené od dlhého putovania po svete. Viacej boli vystavené horúcemu slnku ako ukryté v zemi. Niekedy lipku ovlažila voda potoka, či rieky, neskôr aj voda, z mora, ktorá jej však pôžitok vďaka jej slanej chuti nepriniesla. Na svojich cestách stretla mnoho živých tvorov. Lipka si pomyslela, že domov je len jeden. Jej túžba za domovom bola veľká, no strach, že by jej mohol človek raz ublížiť ju nemohol odradiť z tej nekonečnej cesty za bezpečím.

Raz sa predsa lipke podarilo usadiť, bola konečne sama na veľkej planine, kde žiadne iné stromy neboli len ťažká kamenistá zem. Lipka si ťažko vzdychla, bolo tu ticho, ba ani vtáčiky neprišli a nesadli na jej ochabnuté konáre. Len slniečko svietilo a hladilo jej listy páľavou. Korene jej trčali vonku, spoza žltej hliny vykúkali, slniečko ich vytiahlo von, ešte sa nestihli skryť. Lipka zostala celkom sama, ešte niekoľko dní uzrela svetlo a potom jej korene uschli spolu s jej mohutným kmeňom z ktorého by mohli vystrúžliť hračky pre deti alebo iné užitočné veci. To sa už lipka nikdy nedozvedela, čo sa s ňou skutočne stalo. Nech už tento príbeh skončil akokoľvek, podstatné je, že na zemi stále rastú stromy, ktoré čakajú na svoj pokoj v duši.

Hviezda (Úryvok)

Národy potrebujú mudrcov, tých čo idú za svojou intuíciou. Za nezmyslom na konci sveta, ktorý, ako sa ukáže po tisícoch rokov, ukazuje správny smer.

V roku 7 konjunkcia Jupitera a Saturna ukazoval do Betlehema. Zostala na hviezdnej oblohe celý rok. Svetila v súhvezdí Rýb. Nehlásili o nej v televízii, informácie o Hviezde sa nedali nájsť na internete. Hviezda preto musela vydržať na nebi celý rok, aby bol čas si o nej povedať, za ňou putovať a na konci púte nájsť Cieľ. Tí, čo ho našli, sa na to museli roky pripravovať.

V roku 1226, sedem mesiacov po tom, čo znova Hviezda zažiarila, umrel v strede Talianska jeden mních. Volal sa Francesco. Pre niekoho svätý a pre niekoho blázon. Vzdal sa úspešného života a miesto toho nazýval zvieratá svojimi bratmi a sestrami.

V lete 1623 zatienilo Hviezdu Slnko. Bol to rok, keď na pápežský stolec nastúpil schopný pápež Urban. V cirkvi čas plynie pomalšie ako v okolitom svete. Zato je cirkev stále tu a preto nás niekedy znervózňuje. Ako ten schopný Urban, ktorý ešte nechcel pochopiť prevratné učenie nejakého Galilea.

Pred Vianocami 2020 bolo nad strednou Európou zamračené. Všetky informácie o Hviezde prebila nejaká z mnohých viróz, ktoré sa v tej dobe šírili svetom. K tomu Hviezdu za mračnami aj tak nebolo vidno. Zapadla. Zasvietila v nesprávny čas na nesprávnom mieste.

V skorej jari 2080 sa nestalo zase nič. Boli tri týždne pred Veľkou nocou, akýmsi primitívnym sviatkom, keď sa Hviezda znovu rozžiarila. Každý si žil v svojom svete. Prorok by sa mohol ukričať, zostal by nepovšimnutý. Pokiaľ ste nemali „proroctvo“ ako kľúčové slovo pre vyhľadávanie informácii, správa o Hviezde sa k vám nedostala. Proroctvo mali v kľúčových slovách len blázni. Toho roku nekryli Hviezdu mračná, ale hustá hmľa. Vlastné mračno hustej hmly okolo každého človeka.

2417. Hviezda sa urazila. Hviezda sa 350 rokov neukázala. Až teraz. Až teraz je rok, keď bude Hviezda svietiť. Rok, keď by sa mali všetci ľudia po večeroch schádzať a čítať rodinné kroniky.

Po divokom 23. storočí, keď epidémie zredukovali ľudstvo na nejakých desatinu (nikto nemal energiu to vtedy presne spočítať), sa úplne zmenila štruktúra ľudských sídiel. Ľudia žili vo veľkých rodinných aglomeráciách, ktoré boli sebestačné a navzájom spolu osobne nekomunikovali, aby sa epidémie nemohli šíriť. Medzirodinná komunikácia sa presunula do vzduchu, do tajomného sveta neviditeľných vĺn, ktoré bolo možné premeniť na písmená, zvuky a obrazy. To bola vlastne jediná technológia, ktorá sa poriadne rozvíjala. Už je to sto rokov od tých veľkých zmien. Za tých sto rokov bolo treba vyriešiť otázky korekčnej

reprodukcie, aby bol v malých aglomeráciách zachovaný kvalitný genofond. Tiež bol stanovený optimálny počet obyvateľov na plochu aglomerácie v rôznych zemepisných šírkach, tak aby bolo možné trvale udržať sebestačnosť každej aglomerácie a prijateľnú mieru blahobytu. Je to zázrak, že za tých sto rokov zatiaľ nikoho nenapadlo, že by susedom mohol ísť niečo vziať z veľmi prirodzeného dôvodu, aby sa v mojej aglomerácii žilo lepšie.

Najväčším bohatstvom jednotlivých rodov bola ich kronika. Rody pátrali po kostrách svojich predkov a po ich životných osudoch. Každá rodina vedela, kde sú pochovaní ich predkovia za posledných niekoľko tisíc rokov. Stačilo mať dostatočnú databázu genetickej informácie z veľkého množstva pohrebísk, aby sa to vedelo. Samozrejme zostala veľká medzera medzi 20. a 23. storočím, keď bolo zvykom mŕtvych spaľovať.

Občas sa nejaké príliš zvedavé dieťa spýtalo: „Ako sa dá prečítať z kosti ľudský osud?“.

„Nepýtaj sa tak naivne. Sú veci, ktorým musíš veriť. Ktoré sa nedajú zmerať, zvážiť“, hovorilo sa deťom.

„Vidí Tvoja mamička, že ju máš rád? Máš preto inú farbu? Vážiš viac, keď ju máš rád? Zmení sa Ti farba očí? Nie. A predsa Tvoja mama vie, že ju máš rád. A tak je to aj s príbehmi o našich predkoch.“

Táto rodina si viedla kroniku mimoriadne poctivo. Bola to rodina plná vzdelaných, pracovitých, tvorivých a vynaliezavých ľudí. Vedeli, že ich sila je v ich koreňoch. Preto na kronike pracovali systematicky a neúnavne.

Rok čítania kroník bol preto pre nich veľký sviatok. Veľké zadostučinenie za ich mnohoročnú snahu. Bola to ich rodinná hrdosť. Zakaždým, keď v dejinách zasvietila Hviezda, niekto v ich rodine cítil, že je to niečo výnimočné.

Prvé čítanie, rok 7

Breda bola vždy zvláštna. Možno jej mali dať iné meno. Takto nad ňou bdela bohyňa veštica, bohyňa básnikov a mudrcov.

Ten večer sa manželia práve o to meno pohádali.

Dievča totiž vždy večer utieklo a ešte nemalo ani dvanásť. Preliezlo opevnenie, prebehlo lesom a vyliezlo na skalu. Otec ju niekoľkokrát nasledoval. Sedela hore na skale a pozerala na nebo. Vyzerala tak tajomne, že všetky plány na to, ako ju potrestať, privedie do osady a zahanbí pred všetkými, sa rozplynuli. Cítil posvätnosť chvíle a svoju dcéru ako nástroj tej posvätnosti. Mlčky odišiel, dcéru tam nechal. Doma sa strhla hádka.

„Veď ju roztrhajú vlci.“

„Keby si ju videla...“

„To ty si jej vymyslel to meno. Preto je taká čudná. Nikto ju nebude chcieť za ženu.“

„Ona nie je obyčajná, zmier sa s tým, žena.“

Breda odchádzala každý večer, celý dlhý rok. Občas sa za ňou niekto vykradol a keď ju uvidel na skale, pochopil. Pochopil, že ona vie niečo, čo ostatní

nevedia. Nakoniec ju púšťali vrátami. Po roku Hviezda zapadla.

Breda sa uzavrela do seba.

„Niekde sa niečo stalo, niečo dôležité. A ja neviem poznať čo. Mali by sme niečo urobiť. Lenže neviem čo.“

Veštkyňa, čo nevie prísť na koniec proroctva. Možno by sa na všetko zabudlo, keby neprišli zvesti o vypálených osadách dole pod horami.

„Breda?“

Pokladali ju za veštkyňu, mala im povedať proroctvo. Proroctvo, ktoré by ich zachránilo pred silným nepriateľom. Hovorila rozumne. Treba zvýšiť hradby. Treba nanosiť jedlo do neďalekých jaskýň, kde by sa mohli schovať, keby sa neubránili.

Nieкого ale napadlo niečo, čo sa dalo urobiť pohodlnejšie.

„Ak sem prídu, obetujeme ju. Bohovia ju nemajú radi, keď nevedela dokončiť veštbu.“

A tak sa stalo. Bredu obetovali. Osadu aj tak vypálili. A nikto z rozutekanych Keltov sa nedozvedel, čo tá Hviezda mala prezradiť.

Druhé čítanie, rok 1226

Obec v horách. Obec plná baníkov. Drobných chlapíkov, ktorých oslepuje slnko. Za šera fárajú do úzkych šachiet, sliepňajú pri svetle kahanov. Plazia sa bahnom v chlade a vlhku. Ich ženy žijú sice na slnku, ale otupené strachom o život svojich mužov. Pre ten večný strach o život, nad dedinou svietila honosná kaplnka ako jediná istota.

Dole v dedine svietila Barbora. Krásna Barbora. Je tam mnoho Barbôr, ako v každej baníckej osade. Keď majú Barbory toľko rokov ako táto, vydávajú sa. Ale táto je krásna. Komplikuje jej to život. Menej pekné Barbory sa vydávajú. Za toho jediného, ktorý prišiel. Vedia, že za šera odíde do podzemia a za šera sa vráti, že život nad zemou bude musieť riešiť sama. Zato dobre uživí ju a deti. Alebo z nej urobí vdovu. Ak ten jej zostane dole v bani, bude sa musieť poobzerať po niekom, kto prišiel o ženu väčšinou pri pôrode. Starat' sa o jeho, jej aj nové spoločné deti.

Za krásnou Barborou chodí mnoho mládencov, a to ju nenaučí jednoduchšej pragmatickosti. Darmo jej opakuje jej mama.

„Tak nešpekuluj a jedného si vyber. Lebo Ti ho vyberieme s otcom.“

Krásna Barbora sníva. Vtedy sa ešte nepísali rytierske romány a Barbora aj tak nevie čítať, ale aj tak čaká na rytiera. Krásneho pozorného ochrancu.

Potom vyjde Hviezda. Najlepšie na ňu vidí pri kaplnke. Chodí sa na ňu pozerať každý večer. Rodičia si vydýchli, myslia si, že sa niekde konečne schádza s nejakým mládencom.

Jeden večer prišla domov celá zasnená. Otvorila dvere a akoby narazila do múru. Do múru otcovho zamračeného pohľadu a maminho mlčania.

„Tak ktorý to je?“

Barbora otázku nechápe.

„Čo vyvádzaš po večeroch? Ty tam snáď čaruješ?“

„Už viem, koho si vezmem, Hviezda mi povedala.“

Rodičia si vydýchli.

„Ježiša.“

Ticho ako v hrobe. Za obidvoch rodičov to vyslovil otec:

„Pomiatla sa. To z tej pýchy, že je najkrajšia v dedine.“

Barbora chcela s nimi hovoriť. O kláštore, kde by sa mohla celý deň nerušene rozprávať so svojim milým. S Ježišom. Bolo by jej tak krásne. Je tak silný. A tak láskavý. Keby pekne poprosila, určite by pomohol aj im, rodičom, celej dedine.

Ale rodičia s ňou hovoriť nechceli.

Cítala ale, že jej rozhodnutie je správne a že to musí urobiť, kým svieti Hviezda.

Utekla. Na stole nechala rodičom dva odstrihnuté vrkoče.

Jej kosti našli ďaleko, nikto nevedel, ako až tak ďaleko doputovala a na ceste neumrela hladom, nikto ju nezabil, neroztrhali ju divé zvieratá. Jej kosti sa našli až v Prahe v kláštore založenom princeznou Anežkou. Boli to kosti na tú dobu starej ženy, ktorá si splnila svoj životný sen. Hovorila celé dni nerušene s Ježišom.

OBSAH

Zápis z vyhodnotenia Celoslovenskej literárnej súťaže duchovnej tvorby v kategóriách poézia a próza Jurinova jeseň 2021	5
CENA JÁNA HARANTU	7
Branislav Valkovič: Na moste; Spovednica; Svätému Konštantínovi – Cyrilovi	9
CENA PAVLA HRTUSA JURINU V KATEGORII POÉZIA	10
Emília Filipová: Zastavenia	11
Ondrej Šály: Modlitba; (Mládež) v horách	12
Lenka Kóňová: Podobnosť mäkkých tóní; Básne čas	13
ČESTNÉ UZNANIA V KATEGÓRII POÉZIA	16
Michal Dušička: Tvorenie; Čakanie kráľovstva; Zahliadnuť hlbinu	17
Judita Ďurčová: Jesenná balada; Vzkriesenie Lazara; Mlčanie	19
Michal Š. Hradský: Čas a milosť; Skutky	20
Anna Lažová: Súradnice našich dní; ***	21
sr. Anežka Alžbeta Žatková: Lovec perál	22
Michal Kaňa: Čo robíš dnes večer	23
Anna Tropeková: Som tvoj Boh	24
Marianna Ibrahimi: Viera	25
Mária Krajčová: Instagramová báseň; Fúkanie bublín; Červené tlačidlo; Olympiáda	26
CENA PAVLA HRTUSA JURINU V KATEGORII PRÓZA	27
Lenka Kóňová: Slzy svätého Vavrinca	28
Zuzana Martišková: Kúty, moje Kúty...	31
Jozef Páleník: Spása na kopci	34
Judita Ďurčová: Smútok v Evinom rúchu	36
ČESTNÉ UZNANIA V KATEGÓRII PRÓZA	47
Jerguš Radačovský: Ak sa zotmie	49
Magdaléna Martišková: Od troch Márií do kríža	51
Jozef Kottra: Sedem vrchov	54
Marianna Ibrahimi: Gertrúda spod Tríbeča!	57
Edita Ďurčová: Quo vadis, Domine?	59
Jana Belková: Príbeh o lipe	61
Katarína Holcová: Hviezda	64

**Literárnu súťaž a sprievodné podujatia z verejných
zdrojov podporil Fond na podporu umenia**

Spolufinancovanie zabezpečil Žilinský samosprávny kraj

Názov: JURINOVA JESEŇ 2021
Zborník vybraných prác
Celoslovenskej literárnej súťaže duchovnej tvorby

Texty uvedené v zborníku neprešli jazykovou úpravou.

Vydala: Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej
pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja

Zodp. redaktor: Janka Bírová, riaditeľka Kysuckej knižnice v Čadci

Zostavila: Helena Pagáčová

Tlač: Varínska tlačiareň

Náklad: 200 ks

Rok vydania: 2021

ISBN: 978-80-88708-78-0

EAN: 9788088708780